

FINANTSINSPEKTSIOONI

2003. A. AASTAARUANNE

Tallinn 2004

SISUKORD

1.	Juhatuse esimehe pöördumine	3
2.	Finantsinspeksiooni juhatuse kinnitus	5
3.	Finantsinspeksiooni tegevusaruanne	6
3.1.	Finantsinspeksiooni tegevussuunad 2003. aastal	6
3.2.	Finantsjärelevalve uueneva strateegia alused	10
3.3.	Finantsinspeksiooni organisatsioon ja juhtimine	11
3.3.1.	Nõukogu tegevus	11
3.3.2.	Juhatuse tegevus	13
3.3.3.	Struktuur ja personalipoliitika	14
3.3.4.	Siseaudiitori kokkuvõte	15
3.4.	Finantsinspeksiooni tegevus regulatiivse keskkonna kujundamisel	16
3.5.	Järelevalveline tegevus	18
3.5.1.	Finantsturul tegutsemise õiguste reguleerimine	18
3.5.2.	Monitooring	20
3.5.3.	Kohapealne kontroll	22
3.5.4.	Õiguspärase tegevuse tagamine	24
3.6.	Koostöö	26
3.6.1.	Siseriiklik koostöö	26
3.6.2.	Koostöö välisriikide järelevalveasutustega	28
3.6.3.	Koostöö rahvusvaheliste organisatsioonide ja Euroopa Liidu komiteedega	29
4.	Finantsinspeksiooni 2003. aasta tulude-kulude aruanne	31
4.1.	2003. ja 2002. aasta tulude-kulude aruanne	31
4.2.	Selgitused 2003. aasta tulude-kulude aruandele	32
4.3.	Finantsinspeksiooni varad ja kohustused seisuga 31. detsember 2003 ja 2002	38
	Audiitori järelauditsus	40

Lisad

Lisa 1.	Finantsinspeksiooni struktuur seisuga 31. detsember 2003	42
Lisa 2.	Järelevalvesubjektide loetelu seisuga 31. detsember 2003	43

1. JUHATUSE ESIMEHE PÖÖRDUMINE

AUSTATUD LUGEJA,

2003. aasta oli meie teine tegevusaasta, mida pean edukaks nii Finantsinspeksioonile kui meie järelevalve all olevatele finantsasutustele, aga mis veelgi olulisem – finantssektori klientidele. Oleme tänaseks läbinud muutusterohke ühinemisjärgse perioodi¹ ja loonud stabiilse järelevalvestruktuuri. Ühendatud finantsjärelevalve asutusena oleme jõudnud kohaneda oma uue rolliga, usume, et uue järelevalvemudeliga on kohanenud ka meie järelevalve all olevad finantsturu osalised. Usume, et meie tegevuse tulemusena on finantsteenuste usaldusväärsus ja läbipaistvus hoiustajate, investorite ja kindlustusvõtjate silmis tõusnud. See omakorda on konkurentsivõimelise finantssektori arengu eelduseks.

Finantsinspeksiooni seaduse kohaselt on Finantsinspeksioon autonoomse pädevusega ja oma eelarvega järelevalveasutus, mis tegutseb finantsjärelevalve teostamisel riigi nimel ning on oma tegevuses ja otsustes sõltumatu. Alates 2004. aastast rahastavad Finantsinspeksiooni täielikult finantsjärelevalve subjektid. Riigieelarvest me vahendeid ei saa.

Kahe esimese tegevusaasta kogemuse põhjal võime öelda, et Finantsinspeksiooni seadusega sätestatud institutsionaalne mudel on hästi toiminud. Oleme suutnud leida optimaalse tööjaotuse Rahandusministeeriumi ja Eesti Pangaga, kes on meie peamised koostööpartnerid finantssektori tegevuskeskkonna kujundamisel. Oleme saavutanud vajaliku stabiilsuse, testinud oma konkurentsivõimet tööjõuturul ja kasutame head tehnilist infrastruktuuri, mis on eelduseks professionaalsuse kasvuks meie põhitegevuse vallas. Erinevate järelevalvevaldkondade (pangandus-, kindlustus- väärtpaberiturg) ühendamise õigustatuses veendusime juba oma esimestel tegevuskuudel.

Arvestades täna Finantsinspeksiooni ees seisvaid ülesandeid Eesti integreerumisel Euroopa finantsteenuste turuga oleme veendunud, et ka järelevalveasutuste ühendamise läbiviimise ajastatus osutus õigeaks, luues head eeldused efektiivseks liitumiseks Euroopa järelevalveasutuste koostöövõrgustikuga.

2003. aasta kokkuvõttena on heameel sellest, et Eesti finantssektor jätkas arengut tõusvas joones. Kiiret kasvu jätkas pangandussektor, säilitades sealjuures kasumlikkuse ja piisava kapitaliseerituse. On äärmiselt oluline, et kiire kasvu tingimustes suudavad pangad säilitada riskijuhtimise kõrge kvaliteedi ning loovad piisavad riskipuhvrid võimalike tagasilöökide katteks tulevikus.

¹ Finantsinspeksioon käivitati 1. jaanuaril 2002 endise Panga-, Kindlustus- ja Väärtpaberiinspeksiooni baasil.

Jätkus pensioni II samba fondidega liitujate arvu kiire kasv. Kasvutrendi näitab investeerimisfondide turg tervikuna. Võib öelda, et paljuski tänu pensionireformi edukale käivitumisele on täna turul ligi 400 000 investorit, kelle ootused fondivalitsejate professionaalsusele ja usaldusväärsusele on äärmiselt kõrged. Seetõttu on fondisektori pidev seire Finantsinspeksiooni jaoks jätkuv prioriteet.

Positiivne oli ka kindlustuspreemiate kasv, seda nii elu- kui kahjukindlustuses, samuti väärtpaberituru käibe ja turukapitalisatsiooni tõus. See kõik annab märku, et klientide ja investorite usaldus finantsturu suhtes on tõusuteel. Samas on tähtis, et suureneva usalduse taustal ei kaoks riskitaju ega hinnataks üle oma finantsilist suutlikkust.

Finantssektoris jätkus tihe konkurents ja elektrooniliste teenuste areng, mis tähendab klientide jaoks finantsteenuste mugavuse ja kättesaadavuse paranemist. Investeeringud tehnoloogiasse toetavad positiivselt meie finantsasutuste - eelkõige pankade - efektiivsushäitajaid. Eesti on e-teenuste vallas endiselt üks kiiremini arenevaid riike. Võime seda lugeda enda konkurentsieeliseks kogu Euroopa finantsteenuste turu mastaabis.

Finantssektori ja finantsteenuste turu kiire areng Euroopas seab meie ette aga üha uusi ülesandeid. Täna on meie peamiseks eesmärgiks keskenduda finantsjärelevalve kvaliteedi ja finantssektori tegevuskeskkonna konkurentsivõime tõstmisele laienevas Euroopas. See on suur väljakutse mitte ainult Finantsinspeksioonile, vaid ka finantsturu osalistele ja kõigile riigiasutustele, kes vastutavad finantssektori õigusloome ja tegevuskeskkonna arengu eest.

Samas oleme mõneti uudses olukorras, kus lihtsaid ja selgeid valikuid on üha raskem teha. Eesti finantssektor on täna tõenäoliselt stabiilsem ja usaldusväärsem kui kunagi varem, ent teisalt on ka finantssektori arengusuundi ja finantsasutuste riske varasemast keerulisem hinnata. Oleme olukorras, kus Eesti pankade, kindlustusseltside ja teiste finantsteenuste pakkujate stabiilsus ja jätkusuutlikkus sõltub järjest enam emaaettevõtjate ning Põhjamaade ja kogu Euroopa finants- ja reaalsektori riskidest. Samuti on Eesti finantsteenuste turu konkurentsivõimelisus ja areng üha tugevamas seoses arengutega Euroopas.

Sellises muutuv keskkonnas ei selgu finantsjärelevalve tegevusprioriteetide ja strateegiliste arengusuundade valiku õigsus üleöö, vaid pikema aja vältel. Finantsinspeksiooni tegevuse edukuse üheks mõõdupuuks on ka see, kui kiiresti me suudame kohaneda muutuva turusituatsiooniga. Meie esimesed tegevusaastad annavad kindlust, et suudame teha õigeid valikuid efektiivse ja tõhusa järelevalvemudeli ülesehitamisel pidevalt uuenevas keskkonnas, mis vastaks nii finantssektori klientide kui Finantsinspeksiooni järelevalve all olevate asutuste ootustele.

Euroopa Liidu laienemine viib Eesti finantssektori lähemale kiires arengufaasis olevale Euroopa ühtsele finantsteenuste turule. Eesti liitumisel võib prognoosida ülepiiriliste finantsteenuste pakkumise suurenemist, mis tugevdab konkurentsi ja loob klientidele uusi võimalusi. Seejuures on oluline, et teenuste osutamise standardid ja head tavad oleksid Euroopa tasandil võimalikult ühetaolised, arvestades seejuures turgude eripära ja konkurentsivõimet. Üheks meie keskseks eesmärgiks ongi tegutseda selle nimel, et Eesti finantssektori klientide huvid kiiresti areneval Euroopa finantsteenuste turul oleksid võimalikult hästi kaitstud.

Pean oluliseks, et nii nagu 2002. aasta puhul, saame ka nüüd aasta kokkuvõtteks tõdeda, et ükski klient ei kaotanud eelmisel aastal oma säästusid Eesti reguleeritud finantsturu osalise pankroti või likvideerimise tõttu. Olen veendunud, et eelseisev liitumine Euroopa Liiduga loob veelgi kindlamad eeldused finantssektori stabiilseks arenguks tulevikus.

ANDRES TRINK
Juhatuse esimees

2. FINANTSINSPEKTSIOONI JUHATUSE KINNITUS

Tallinnas, 19. märtsil 2004

Käesoleva aastaaruande koostas Finantsinspektsiooni juhatus ja selle kinnitas Finantsinspektsiooni nõukogu (29. märts 2004). Aastaaruanne esitatakse koos Eesti Panga aastaaruandega Riigikogule.

Kooskõlas Finantsinspektsiooni seaduse § 51 lg 1 sisaldab käesolev aastaaruanne Finantsinspektsiooni

- tegevusaruannet
- tulude-kulude aastaaruannet
- audiitori järeldusotsust

Aastaaruanne sisaldab ka

- ülevaadet Finantsinspektsiooni tegevussuundadest 2003. aastal
- ülevaadet finantssektori regulatiivsest keskkonnast
- Finantsinspektsiooni poolt väljastatud tegevusluba omavate või registreeritud finantsjärelevalve subjektide loetelu seisuga 31. detsember 2003.

Finantsinspektsiooni juhatus kinnitab, et aastaaruandes toodud faktiline informatsioon on tõene ning Finantsinspektsiooni tulude-kulude aastaaruanne kajastab õigesti ja õiglaselt Finantsinspektsiooni majandustegevuse tulemust.

Andres Trink

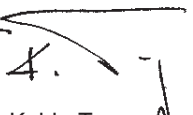
Kilvar Kessler

Angelika Koha

Andres Kurgpõld

Kaido Tropp

Finantsinspektsioon

Sakala 4

15030

Telefon: 6680 500

Faks: 6680 501

www.fi.ee

3. FINANTSINSPEKTSIOONI TEGEVUSARUANNE

3.1 FINANTSINSPEKTSIOONI TEGEVUSSUUNAD 2003. AASTAL

Finantsinspektsiooni tegevus 2003. aastal oli peamiselt suunatud ettevalmistustele eelseisvaks ühinemiseks Euroopa Liiduga, järelevalvetegevuse kvaliteedi arendamisele eelkõige väärtpapierituru kuritarvituste tõkestamise ja finantsteenuste läbipaistvuse suurendamise osas ning krediidiriski seirele pangandussektoris. Seadsime eesmärgiks tugevdada oma rolli ühtsete tegevusstandardite kujundajana finantssektoris, parandada infovahetust turuosalistega ning suurendada oma järelevalvetegevuse standardiseeritust ja läbipaistvust.

Eelmisel aastal pöörasime varasemast suuremat tähelepanu ka finantssektori regulatsiooni ja meie poolt rakendatava järelevalvemudeli kuluefektiivsusele, mis on aktuaalne küsimus ka edaspidi.

Koostöös Rahandusministeeriumi ja Eesti Pangaga osalesime aktiivselt finantssektorit reguleerivate õigusaktide väljatöötamises. Kvaliteetne, turu arengule vastav ja efektiivne regulatsioon on Finantsinspektsiooni jätkuv prioriteet. Sellest sõltub otseselt meie järelevalvetegevuse tõhusus ja finantsteenuste areng ning konkurentsivõime.

Jätkusid ettevalmistused uue kapitaliregulatsiooni rakendamiseks panganduses (nn Basel 2) ja kindlustuses (nn Solvency 2), samuti rahvusvaheliste finantsaruandluse standardite kohaldamiseks avalikele emitentidele ja teatud finantsjärelevalve subjektidele alates 2005. aastast. Nimetatud standardite rakendamine Eesti finantssektoris on suuremahuline projekt, milles Finantsinspektsioonil on siseriiklikult juhtiv roll.

Samuti seadsime eesmärgiks jätkuvalt arendada Finantsinspektsiooni järelevalveprotsessi läbipaistvust, ühtlustada eri sektorite lõikes sisemisi analüüsi- ja menetlusmetoodikaid ning süvendada meie järelevalvemetoodika standardiseeritust ja siseprotseduuride reglementeeritust. Varasemast suuremat tähelepanu pöörasime avaliku kommunikatsiooni tõhustamisele, alustades süsteemselt avaliku kommunikatsioonialase tegevuse ülesehitamist Finantsinspektsioonis.

KREDIIDIRISKI SEIRE PANGANDUSES JÄTKUV PRIORITEET

Tingituna jätkuvalt kiirest laenukasvu tempost, eriti eraisikute laenude osas, oli krediidiriski seire pangandussektoris Finantsinspektsiooni tegevuse üks prioriteete. Seadsime eesmärgiks jälgida

krediidiasutuste riskijuhtimise süsteemide toimimist, kapitalibaasi tugevust, laenustandardeid ja laenuvõtjate maksevõime analüüsi protsessi, sealhulgas stresstestide meetodikat.

Koostöös Eesti Pangaga pidasime pankadega aktiivset dialoogi eesmärgiga hinnata liigkiirest laenukasvust tulenevaid riske finantssektorile.

JÄRELEVALVELINE KOOSTÖÖ JA INFOVAHETUS PÕHJA- JA BALTI RIIKIDEGA MUUTUMAS ÜHA OLULISEMAKS

2003. aastal jätkus Põhja-Balti piirkonnas finantsturgude integratsioon. Näitena võib tuua Rootsi ja Soome reguleeritud väärtpaberituru korraldajate OM ja HEX ühinemise, mille tulemusena kuulub ühendatud OMHEX gruppi ka Tallinna Börs, Leedu suurima elukindlustusseltsi omandamise Hansapanga poolt, Sampo osaluse suurendamise If kindlustusgrupis² jt.

Eesti finantssektori jätkusuutlikkus ja areng sõltub täna suures osas emettevõtjate ja Põhjamaade finantssektori riskidest ja arengust. Sellest tulenevalt oli järelevalvelise koostöö võrgustiku arendamine üks Finantsinspeksiooni peamisi tegevussuundi eelmisel aastal ning on oluline ka lähiaastatel.

Euroopa ühtse finantsteenuste turu toimimise üks võtmeküsimus on järelevalveasutuste rahvusvahelise koostöö süvendamine, eesmärgiga ühtlustada eri riikide järelevalve standardid ja luua toimiv ülepiiriline infovahetuse ja kriisihalduse raamistik. Hetkel Euroopa tasandil piisavalt selged mehhanismid, mis tagaksid efektiivse kriisijuhtimise rahvusvaheliste finantsgruppide ebaõnnestumise korral, puuduvad. Peame osalemist vastava rahvusvahelise järelevalvemudeli ülesehitamisel jätkuvalt prioriteetseks.

INVESTEERIME EUROOPA LIIDU FINANTSTEENUSTE TEGEVUSKAVA³ RAKENDAMISSE

Euroopa Liidu Finantsteenuste Tegevuskava (edaspidi: tegevuskava) rakendamine mõjutab oluliselt nii Finantsinspeksiooni tegevust kui kogu Eesti finantssektori arengut lähiaastatel.

Tegevuskava eesmärgiks on luua Euroopa finantsteenuste ühtne hulgiturg, avatud ja kindel jaeturg, ühtlustatud ja konkurentsivõimelised usaldatavusnormatiivid ning järelevalve. Selline areng on ka Eesti finantssektori efektiivse ja jätkusuutliku arengu huvides, mistõttu osalemine Euroopa ühtse finantsteenuste turu kujundamises on Finantsinspeksiooni jaoks üks lähiaastate prioriteete.

2003. aastal lülitus Finantsinspeksioon vaatleja staatuses eelpool nimetatud Euroopa Liidu järelevalveasutuste nn 3-taseme⁴ komiteede tegevusse. Eesti ühinemisel Euroopa Liiduga saab Finantsinspeksioon nimetatud komiteede täieõiguslikuks liikmeks. Komiteede tegevuse ja selles osalemise eesmärgiks on luua Euroopa tasandil harmoniseeritud regulatsioon ja järelevalveline rakenduspraktika, mis tagaks finantsteenuste pakkujatele võrdsed tegutsemistingimused kogu Euroopa Liidu ulatuses.

Tegevuskava rakendamiseks vajaliku Euroopa finantssektorit puudutava õigustiku kohaldamiseks on Rahandusministeeriumi juhtimisel moodustatud Finantsteenuste seadusandluse töörühm, kus me aktiivselt osaleme. Osalemine finantssektori õigusloomes on lähiaastatel Finantsinspeksiooni jaoks oluline ja kasvav tegevusvaldkond.

² Vastav teade tuli 2004. aasta alguses

³ FSAP - *Financial Services Action Plan*, (1999. aastal Euroopa Komisjoni poolt välja antud tegevuskava ühtse finantsteenuste turu loomiseks Euroopas.)

⁴ Moodustatud on kolm komiteed:

CESR – *Committee of European Securities Regulators*, Euroopa väärtpaberijärelevete komitee;

CEBS – *Committee of European Banking Supervisors*, Euroopa pangajärelevete komitee;

CEIOPS – *Committee of European Insurance and Occupational Pension Supervisors*, Euroopa kindlustus- ja pensionijärelevete komitee

KÄIVITASIME JÄRELEVALVETEGEVUSE MITMES UUES VALDKONNAS

2003. aastal aktiveeris Finantsinspeksioon järelevalvetegevust mitmes sellises valdkonnas, kuhu meil varasemalt piisavalt tähelepanu ei jätkunud. Uued järelevalvevaldkonnad olid seotud peamiselt finantsteenuste läbipaistvuse suurendamisele ja väärtpaberiturul ausa tegutsemise tagamisele suunatud tegevusega.

Turu kuritarvituste järelevalve osas suurenes Finantsinspeksiooni järelevalvemenetluste arv hüppeliselt. Meie professionaalsus ja suutlikkus selles vallas on oluliselt kasvanud, ent arenguruumi on veel palju. Kavatsime ka lähiaastatel oma järelevalvelist ressursi investeerida ausa väärtpaberituru arengusse.

Finantsinspeksiooni järelevalvetegevuse üheks eduteguriks on muuhulgas õiguskaitseüsteemi valmisolek finantssektori süütegude professionaalseks menetlemiseks. Seetõttu seadsime eelmisel aastal eesmärgiks arendada senisest tihedamat koostööd prokuratuuri ja politseiga.

Lähtudes turusituatsioonist, eelkõige hinnangust avalike emitentide tegevusele ja tuginedes ka rahvusvahelistele suundumustele pöörasime enam tähelepanu finantsaruandluse ja auditeerimise kvaliteedile. Vaatamata Eesti väärtpaberituru suhtelisele väiksusele peame äärmiselt oluliseks, et avalike emitentide finantsaruandlus oleks usaldusväärne ning annaks investorile õigeaegset ja piisavat informatsiooni emitendi tegevuse kohta. See on eelduseks investorite usalduse suurendamisele mistahes investeerimistegevuse suhtes, sealhulgas arvestades laienevaid investeerimisvõimalusi Eesti ühinemisel Euroopa Liiduga. Koostöös reguleeritud väärtpaberituru korraldajaga (Tallinna Börs) ja audiitoritega kavatsime ka edasipidi pöörata finantsaruandluse kvaliteedi ja usaldusväärsuse suurendamisele olulist tähelepanu. Avalike emitentide ja finantsjärelevalve subjektide finantsaruandluse kvaliteet näitab eeskju mitteavalike ettevõtete aruandlusele, mistõttu on sellel laiem mõju kogu Eesti majanduskeskkonna usaldusväärsusele.

JÄTKUSID ETTEVALMISTUSED UUE KAPITALIREGULATSIOONI RAKENDAMISEKS

Finantsinspeksioon jätkas ettevalmistusi krediitiasutuste uue kapitaliregulatsiooni (nn Basel 2) rakendamiseks. Basel 2 peamiseks eesmärgiks on suurendada pankade kapitalinõude riskitundlikkust. Finantsinspeksioonis on moodustatud töögrupp, mille ülesandeks on koordineerida uue kapitaliraamistiku rakendamist siseriiklikult ja teha sellekohast rahvusvahelist koostööd, analüüsida uue regulatsiooni mõju pangandusturule ja valmistada ette selle rakendamise lahendused. Uuele kapitaliregulatsioonile üleminek mõjutab suurel määral meie järelevalvetegevust ja ressursikulu, sest Finantsinspeksiooni kvalitatiivse hinnangu osatähtsus üksikute pankade riskiprofiili ja sellele vastava kapitalinõude kujunemisel suureneb.

VALMISOLEKU LOOMINE PIIRIÜLESTE FINANTSTEENUSTE JÄRELEVALVEKS

Euroopa Liidu finantsteenuste turu aluspõhimõteteks on tegevusloa vastastikune tunnustamine ja teenusepakkuja järelevalve tema koduriigi järelevalveasutuse poolt. Samas peavad teises liikmesriigis teenust pakkuvad finantsasutused järgima sealseid teenuseosutamise standardeid ja häid tavaid, mida ühtlustatakse Euroopa Liidu õigusaktide ja muude, sh tegevuskavas toodud meetmete rakendamisega.

Eesti liitumisel Euroopa Liiduga peab Finantsinspeksioon olema valmis piiriüleste teenuste osutamise puhul vastastikuseks teavitamiseks teiste liikmesriikidega ning oma järelevalveprotsessis jälgima ühetaolist teenuste standardite järgimist kõigi teenusepakkujate poolt. Vastava valmisoleku loomine oli 2003. aastal üheks liitumiseelseks prioriteediks. Piiriüleste teenuste järelevalvemudeli arendamine on meie jaoks oluline teema ka lähiaastatel.

PIKAAJALISTE SÄÄSTU- JA KINDLUSTUSTOODETE LÄBIPAISTVUSE SUURENDAMINE

Arvestades II samba pensionireformi edukust ja sellesse kaasatud investorite suurt hulka, samuti muude pensionikindlustus-, elu- ja kahjukindlustustoodete turu jätkuvat kasvu oli nimetatud finantstoodete läbipaistvuse suurendamine eelmisel aastal ja on ka edaspidi üheks Finantsinspeksiooni tähelepanu valdkonnaks.

Investeeringis- ja pensionifondide tingimuste, valitsemistasude ja puhasväärtuse läbipaistvus ja arusaadavus kliendile, samuti kindlustuslepingute ja –tingimuste arusaadavus ning kahjukäsitletus on mõned konkreetsed järelevalvevaldkonnad, millele Finantsinspeksioon eelmisel aastal tähelepanu pööras. Arvame, et oleme koostöös fondivalitsete ja kindlustusseltsidega saavutanud eeltoodud valdkondade järelevalvel edu. Klientide võimalused finantstoodete kohta täpse ja arusaadava teabe saamiseks on paranenud.

Samal eesmärgil pöörasime 2003. aastal suurt tähelepanu kindlustusvahendajate järelevalvele, kelle professionaalsus ja objektiivsus on kindlustusvõtjate huvide kaitsmisel äärmiselt oluline. 2002. aastal alanud kindlustusvahendajate turu korrastamine jätkus 2003. aastal.

JÄTKUV TÄHELEPANU RAHAPESU JA TERRORISMI FINANTSEERIMISE TÕKESTAMISELE

Üheks Finantsinspeksiooni seadusejärgseks ülesandeks on tõkestada finantssektori ärakasutamist kuritegelikel eesmärkidel. Rahapesu ja terrorismi finantseerimise tõkestamise alased meetmed on ka rahvusvaheliselt suure tähelepanu all. Peame oluliseks, et Eesti finantssektor suudab efektiivselt rakendada meetmeid antud valdkonnas usaldusväärsuse säilitamiseks.

Seadsime endale 2003. aastal eesmärgiks osaleda aktiivselt rahvusvaheliste rahapesu ja terrorismi tõkestamise standardite kujundamisel ja uue rahapesu ja terrorismi finantseerimise tõkestamise seaduse eelnõu väljatöötamisel. Samuti pidasime väga vajalikuks arendada koostööd Rahapesu Andmebüroo ning järelevalvesubjektidega efektiivsete meetmete väljatöötamiseks. Sel eesmärgil osalesime rahapesu tõkestamise alaste meetmete hindamisel teistes riikides ning Euroopa Nõukogu MONEYVAL⁵ tegevuses. Olulisel kohal oli ka kõikide finantsvaldkondade järelevalvesubjektide kohapealne kontroll.

INVESTEERISIME KOOSTÖÖSSE JA INFOVAHETUSE TÕHUSTAMISSE

Ühetaolise turupraktika ja tegevusstandardite arendamiseks süvendasime 2003. aastal infovahetust turuosalistega, käivitades infopäevad Finantsinspeksiooni juhendite ja järelevalveliste seisukohtade selgitamiseks. Täiustasime oma veebilehte ning käivitasime õigusloomealase konsultatsiooniprotsessi.

Tõhus, efektiivne ja konkurentsivõimeline finantssektori regulatsioon ja järelevalve on finantsturu osaliste huvides ja selle arendamisel näeme turuosalistel endil äärmiselt olulist rolli.

2003. aastal Finantsinspeksiooni tööle asunud avalike suhete juht võimaldas käivitada senisest süsteemsema ja tõhusama avalikkusele suunatud kommunikatsiooni. Arvame, et meedias avaldatud Finantsinspeksiooni kommentaarid ja seisukohad aitasid kaasa finantsteenuste olemuse ning finantsjärelevalve tegevuspõhimõtete paremale mõistmisele. Kavatseme oma sellealast tegevust veelgi laiendada.

Jätkus pidev koostöö Eesti Pangaga, mis peamiselt hõlmas Eesti finantssüsteemi makrotasandi riskide seiret. Et Finantsinspeksioon ja Eesti Pank kasutavad sama infotehnoloogilist infrastruktuuri, on tihe koostöö finantsjärelevalve subjektide aruandluse kogumisel vältimatu. Finantsinspeksiooni eesmärgiks selles osas on tagada kogutava aruandluse optimaalsus ning saavutada selgus andmete tarbijate osas.

Jätkus tihe koostöö Rahandusministeeriumiga finantssektori õigusaktide väljatöötamisel. Finantsinspeksiooni eesmärgiks õigusloome arendamisel on saavutada regulatiivsete nõuete võimalikult suur harmoniseeritus eri sektorite ja finantsjärelevalve subjektide lõikes, regulatsiooni kuluefektiivsus, õigusaktide piisav kooskõla rahvusvaheliste standarditega ning õigusnormi suurem selgus ja loetavus. Peame oluliseks finantssektori õiguskeskkonna stabiilsust, et minimeerida muudatuste kaasnevat kulu finantssektorile ja seeläbi ka klientidele. Nimetatud eesmärkidest lähtusime oma õigusloomealase koostöö arendamisel Rahandusministeeriumi, Eesti Panga, teiste riigiasutuste ja turuosalistega.

⁵ MONEYVAL - Council of Europe Select Committee of Experts on the Evaluation of Anti-Money Laundering Measures, Euroopa Nõukogu rahapesu tõkestamise meetmeid hindav ekspertkomitee

3.2. FINANTSJÄRELEVALVE UUENEVA STRATEEGIA ALUSED

ALGSED EESMÄRGID SAAVUTATUD

Seoses finantssektori kiire arenguga ja sellest tulenevate uute ülesannetega alustas Finantsinspeksioon uue keskpika strateegia väljatöötamist⁶. Finantsinspeksiooni uuendatav strateegia on eelkõige suunatud finantsasutuste usaldusväärsuse kindlustamisele, finantsteenuste läbipaistvuse suurendamisele ning konkurentsivõimelise finantssektori regulatsiooni kujundamisele ühtse Euroopa Liidu finantsteenuste turu tingimustes.

Oleme Finantsinspeksiooni käivitamisperioodil seatud lühiajalised strateegilised eesmärgid⁷ tänaseks suures osas saavutanud.

- Rakendasime edukalt 2002. aastal jõustunud uue väärtpaberituru ja kogumispensionide seaduse.
- Oleme suures osas ühtlustanud järelevalveprotsessi standardid ja metoodika panga-, kindlustus- ja väärtpaberituru järelevalve osas.
- Oleme arendanud ja süvendanud konsolideeritud järelevalvet finantsgruppide üle, pöörates suuremat tähelepanu just finantssektori riskide ja arengu aspektist süsteemselt olulistele järelevalvesubjektidele ja riskivaldkondadele.
- Oleme olnud aktiivsed koostöö arendamisel välisriikide järelevalveasutustega, mis on tähtis tegevussuund ka edaspidi.
- Lõime koos Eesti Panga ja Rahandusministeeriumiga koostööraamistiku finantssektori regulatsioonide väljatöötamiseks, finantsaruandluse kogumiseks ja infovahetuseks.
- Jätkasime Euroopa Liidu ja muude rahvusvaheliste standardite rakendamist järelevalveprotsessis ja õigusloomes ning osalesime aktiivselt õigusaktide ettevalmistamisel.
- Oleme arendanud enda järelevalve alla kuuluvate turuosaliste ja klientide ning investorite teavitamist arengutest finantssektori regulatsioonides ja finantsteenuste olemusest.
- Oleme loonud aluse terviklikule ja kuluefektiivsele organisatsioonile, mis on heaks eelduseks tõhusale finantsjärelevalvele laieneva Euroopa tingimustes. Arenguruumi selles osas veel jätkub.
- Seadsime eesmärgiks saavutada oma tegevuse paari esimese aastaga tunnustatus järelevalvesubjektide, siseriiklike ja rahvusvaheliste koostööpartnerite ning avalikkuse silmis. Usume, et oleme seda suutnud.

UUENEVA STRATEEGIA ALUSED

2003. aastat võib pidada vundamendi ladumise aastaks finantssektori eelseisvale ühinemisele Euroopa Liidu finantsteenuste turuga. Möödunud aastal lülitus Finantsinspeksioon - sarnaselt teiste Eesti riigiasutustega - vaatleja staatuses koostöösse Euroopa Liidu erinevates finantssektori komiteedes ja töögruppides. See avas meile võimalused alustada vahetut osalemist Euroopa ühtse finantsteenuste turu kujundamises. Meie ülesandeks on lähiaastatel neid võimalusi edukalt ära kasutada, et toetada omalt poolt Eesti finantssektori stabiilset ja konkurentsivõimelist arengut Euroopas.

Ühinemine Euroopa Liiduga mõjutab oluliselt Finantsinspeksiooni strateegiat talle pandud ülesannete täitmisel. Samuti peame pidevalt hindama meie järelevalvemudeli tõhusust ja efektiivsust, arvestades finantssektoris toimuvaid arenguid ja muutusi finantsteenuste tarbijate ootustes.

Oma lähiaastate missioonina näeme finantsturu usaldusväärsuse kindlustamist ja läbipaistvuse suurenemist.

⁶ Vastavalt Finantsinspeksiooni seaduse §7 lg 2 kinnitatakse Finantsinspeksiooni strateegia Finantsinspeksiooni nõukogu poolt juhatase ettepanekul.

⁷ Finantsinspeksiooni strateegilised eesmärgid 2002 - 2003 on toodud 2002. aasta aastaraamatus ja veebilehel www.fi.ee.

Meie järelvalveline tegevus on uuendatava strateegia raames lähiaastatel suunatud sellele, et kindlustada Eesti finantssektori stabiilset arengut ja toetada finantsteenuste tarbijate usalduse tugevnemist ning võimaluste avardumist laieneva Euroopa Liidu tingimustes.

Uuenev strateegia tugineb neljale peamisele tegevussuunale:

- Eestis saavad pangandus-, kindlustus- ja investeerimisteenuseid pakkuda vaid usaldusväärsed ja suutlikud finantsteenuste pakkujad;
- finantssektoris toimib aus ja läbipaistev turg;
- finantssektori seadusandlus ja selle rakendamine vastab turu arengule ja on kooskõlas rahvusvaheliste standarditega;
- riiklik finantsjärelvalve tegutseb Finantsinspektsiooni näol professionaalselt, avatult ja efektiivselt.

Kesksel kohal on järgmised prioriteedid:

- järelvalvetegevuses senisest laiem ja süvendatum keskendumine finantsteenuste osutamisega seotud kliendi- ja investorkaitsele aspektidele, sealhulgas ausa väärtpaberituru tagamisele;
- piiriüleste finantsteenuste järelvalvemudeli väljaarendamine koostöös teiste riikide järelvalveasutustega, sealhulgas teenusepakkuja maksevõime üle järelvalve teostamisel ning kriisijuhtimise õigusliku ja tehnilise raamistiku kujundamisel, pöörates suuremat tähelepanu koostööle Põhja-Balti järelvalveasutustega;
- aktiivne osalemine eri riikide järelvalvelise praktika ühtlustamisel Euroopa Liidu ühtse finantsteenuste turu raames, pöörates suuremat tähelepanu koostööle Põhja-Balti järelvalveasutustega;
- ettevalmistused uue kapitaliregulatsiooni (Basel 2, Solvency 2), rahvusvaheliste finantsaruandluse standardite (IFRS⁸) ja muude peamiste finantsteenuste Tegevuskava raames väljatöötatud meetmete rakendamiseks Eesti finantssektoris, arvestades turu arengut ja konkurentsivõimelisust;
- senisest laialt laetud finantssektori toimimispõhimõtete, heade tavade ja riskide ning Finantsinspektsiooni tegevuspõhimõtete selgitamine avalikkusele, finantsjärelvalve subjektidele ja finantssektori tegevuse reguleerimises osalevatele riigiasutustele ning õiguskaitseorganitele.

Tegemist on pikaajaliste tegevussuundadega, milles edu saavutamine eeldab sihikindlat tööd ja pühendumist. Selleks, et veenduda oma tegevussuundade õigsuses, peame äärmiselt oluliseks tagasisidet oma tegevuse kohta finantsteenuste tarbijatelt, meie järelvalve alla kuuluvatelt finantsturu osalistelt ja koostööpartneritelt. Loodame tiheneneda koostöö abil edaspidi veelgi rohkem saada infot kitsaskohtadest finantssektoris ja Finantsinspektsiooni tegevuses. Ainult nii saame suurendada usaldust finantsturu vastu, milleks riiklik finantsjärelvalve on ellu kutsutud.

3.3 FINANTSINSPEKTSIOONI ORGANISATSIOON JA JUHTIMINE

3.3.1 NÕUKOGU TEGEVUS

NÕUKOGU PÄDEVUS

Finantsinspektsiooni kõrgeim juhtimisorgan on nõukogu ja tema ülesandeks on Finantsinspektsiooni tegevuse kavandamine ja juhtimise kontrollimine.

⁸ IFRS – *International Financial Reporting Standards*, Rahvusvahelised finantsaruandluse standardid

Nõukogu kinnitab juhatuse ettepanekul Finantsinspeksiooni:

- tegevusstrateegia;
- eelarve ja ettepaneku rahandusministrile järelevalvetasu mahuosa määra kehtestamiseks järgnevas eelarveaastaks;
- struktuuri kujundamise ja töö tasustamise alused;
- aastaaruande.

Nõukogu pädevuses on juhatuse liikmete ametisse nimetamine ja nende ametilepingute tingimuste kinnitamine. Samuti otsustab nõukogu juhatuse esimehe või liikme vastu nende poolt õigusakti või oma kohustuse rikkumise tagajärjel riigile tekitatud kahju hüvitamise nõude esitamise.

NÕUKOGU KOOSSEIS

Finantsinspeksiooni nõukogu koosneb kuuest liikmest, kellest kaks on liikmed ametikoha järgi ja neli on nimetatavad liikmed.

Rahandusminister ja Eesti Panga president on nõukogu liikmed ametikoha järgi. Kaks liiget nimetab ja kutsub tagasi rahandusministri ettepanekul Vabariigi Valitsus ja kaks liiget Eesti Panga presidendi ettepanekul Eesti Panga nõukogu. Nõukogu liikmeks nimetatava isiku volituste tähtaeg on kolm aastat.

28. jaanuar 2002 kuni 09. aprill 2003 oli Finantsinspeksiooni nõukogu esimeheks rahandusminister Harri Õunapuu. Alates 10. aprillist 2003 asus rahandusministri ametipostile ja ühtlasi ka Finantsinspeksiooni nõukogu esimehe ülesandeid täitma Tõnis Palts. Nõukogu esimeheks alates 06. oktoobrist 2003 on rahandusminister Taavi Veskimägi.

Nõukogu koosseis seisuga 31. detsember 2003:

Esimees: Taavi Veskimägi, rahandusminister

Liikmed: Vahur Kraft, Eesti Panga president

Matti Kloor, Šveitsi aukonsul Eestis, kindlustustegevuse ekspert

Ruut Mägi, audiitortegevuse ekspert

Andres Sutt, Eesti Panga asepresident

Veiko Tali, Rahandusministeeriumi finantspoliitika osakonna juhataja

NÕUKOGU OTSUSED

Nõukogu töövormiks on nõukogu koosolek, mis toimub reeglina kord kvartalis.

2003. aastal toimus neli nõukogu koosolekut, mille käigus kuulati ära juhatuse tegevusülevaated, võeti teadmiseks Finantsinspeksiooni tulude-kulude aruanded ja käsitleti Finantsinspeksiooni 2004 - 2006 strateegia lähtealuseid.

2003. aasta nõukogu otsustega kinnitati:

- 2002. aasta eelarve tulude jääk (tegevustulem) summas 12 476 551 krooni;
- 2002. aasta aastaaruanne;
- eelarvereservi moodustamise ja kasutamise põhimõtted;
- otsustati põhimõtteliselt 2003. aasta tegevustulemi kandmine eelarvereservi;
- 2004. aasta eelarve summas 42 265 925 krooni;
- ettepanek rahandusministrile 2004. aastaks finantsjärelevalve subjektidele kehtestatavate järelevalvetasu mahuosa määrade kohta.

3.3.2 JUHATUSE TEGEVUS

JUHATUSE PÄDEVUS

Finantsinspektsiooni tegevust juhib ja korraldab juhatus, kes on samaaegselt nii juhtimis- kui haldusorgan. Lisaks Finantsinspektsiooni tegevuse korraldamisele on juhatuse pädevuses kõigi finantsjärelevalve teostamisega seotud otsuste tegemine.

Finantsjärelevalve teostamisega seotud küsimustes kuulub juhatuse pädevusse:

- tegevuslubade andmine ja kehtetuks tunnistamine;
- nõusolekute, kooskõlastuste või lubade andmine;
- registreerimiskohustuse täitmisega ja nimekirjadesse kandmisega seonduvate otsuste tegemine;
- ettekirjutuste tegemine;
- haldussunnivahendite ja halduskaristuste kohaldamine;
- erakorraliste audiitorkontrollide või ekspertiiside määramine;
- moratooriumi või erirežiimi kehtestamine, pankrotiavalduste esitamine ja nendega seotud toimingute tegemine.

Juhtimise ja tegevuse korraldamisega seotud küsimustes kuulub juhatuse pädevusse:

- nõukogule kinnitamiseks esitatavate materjalide väljatöötamine, sh Finantsinspektsiooni tegevuse strateegia, eelarve projekt koos ettepanekuga järelevalvetasu määrade kohta, aastaaruanne, struktuuri kujundamise ja töö tasustamise alused;
- ekspertide kaasamine, töögruppide ja komisjonide moodustamine Finantsinspektsiooni ülesannete täitmiseks;
- koostöökokkulepete sõlmimine;
- raamatupidamise sise-eeskirja, siseauditi tegemise korra ja teiste siseprotseduuride kinnitamine;
- kinnisasjade ja registrisse kuuluvate vallasasjade omandamine ja võõrandamine;
- muude küsimuste otsustamine, mille otsustamist on taotlenud vähemalt kaks juhatuse liiget.

JUHATUSE KOOSSEIS JA VASTUTUSALAD

Finantsinspektsiooni seaduse kohaselt koosneb juhatus viiest liikmest. Juhatuse liikmed nimetab ametisse nõukogu. Juhatuse esimehe volituste tähtaeg on neli aastat. Juhatuse liikme volituste tähtaeg on kolm aastat.

Juhatuse koosseis seisuga 31. detsember 2003:

Esimees: Andres Trink
Liikmed: Kilvar Kessler
Angelika Koha
Andres Kurgpõld
Kaido Tropp

Igale juhatuse liikmele on määratud konkreetsed vastutusvaldkonnad, milles vastav juhatuse liige igapäevast tegevust koordineerib. Põhimõttelised või olulised otsused võetakse vastu juhatuse poolt. Juhatuse liikmete vastutusvaldkonnad ning Finantsinspektsiooni organisatsiooniline ülesehitus on täpsemalt toodud Finantsinspektsiooni struktuuri skeemil Lisas 1.

JUHATUSE TEGEVUS

Juhatuse peamiseks töövormiks on juhatuse koosolek, mis toimub regulaarselt üks kord nädalas. Erakorralised juhatuse koosolekud toimuvad vastavalt vajadusele. 2003. aastal toimus 55 juhatuse koosolekut.

Juhatuse ülesandeks on tagada järelevalveprotsessi toimimine, finantssektoris toimuvate sündmuste ja arengute monitooring ning osaleda aktiivselt finantssektori poliitika ja õiguskeskkonna kujundamisel. 2003. aastal moodustati Rahandusministeeriumi juurde finantsteenuste seadusandluse töögrupp, mis koordineerib finantssektori õiguskeskkonna kujundamist ja mille töös osalevad Finantsinspeksiooni juhatuse esimees ja õiguskeskkonna eest vastutav juhatuse liige. Aktiivne osalemine töögrupi töös on vajalik, et Eesti regulatiivne keskkond arvestaks finantssektori dünaamilist arengut ja võimaldaks efektiivse järelevalve teostamist Finantsinspeksiooni poolt.

Finantsjärelevalve teostamisega seotud küsimustes moodustasid olulise osa juhatuse tööst erinevate nõusolekute, kooskõlastuste või lubade andmine ning registreerimiskohustuse täitmisega ja nimekirjadesse kandmisega seonduvate otsuste tegemine.

Võrreldes 2002. aastaga pööras juhatus rohkem tähelepanu Finantsinspeksiooni juhtimise ja tegevuse korraldamisega seotud küsimuste lahendamisele ning rahvusvahelise koostöö arendamisele. Juhatus töötas välja või kinnitas olulistes valdkondades Finantsinspeksiooni sisemist töökorraldust ja tööülesannete teostamist reguleerivad siseprotseduurid.

Kooskõlas Finantsinspeksiooni seadusega esitab juhatus regulaarselt nõukogule ülevaate Finantsinspeksiooni tegevusest ja tulude-kulude aruande. 2003. aastal töötas juhatus välja ja esitas nõukogule kinnitamiseks 2002. aasta aastaaruande ja 2004. aasta eelarve. 27. mail 2002 kuulas Riigikogu ära juhatuse esimehe ettekande Finantsinspeksiooni 2002. aasta aastaaruande kohta.

2003. aastal tegeles juhatus Finantsinspeksiooni tegevusstrateegia väljatöötamisega järgmiseks kolmeks aastaks. Aastateks 2002 - 2003 kehtestatud strateegilised eesmärgid peegeldasid Finantsinspeksiooni kui tegevust alustava ettevõtte prioriteete organisatsiooni käivitamisel⁹. 2004 - 2006 strateegia väljatöötamisel pöörab juhatus suurt tähelepanu muutustele väliskeskkonnas, eelkõige finantsjärelevalve teostamise arengutele Euroopa Liidus, Euroopa Liiduga liitumise mõjule finantsteenuste arengule ja finantssektori rahvusvahelistumisega kaasnevale mõjudele.

3.3.3 STRUKTUUR JA PERSONALIPOLIITIKA

2003. aastal arendasime oluliselt nii Finantsinspeksiooni põhitegevust kui organisatsiooni sisemisi protsesse. Kui oma tegevuse esimesel aastal pööras Finantsinspeksioon enam tähelepanu ühtse organisatsiooni ja järelevalveprotsesside väljakujundamisele, siis 2003. aastal pöörasime võrreldes varasema aastaga oluliselt rohkem tähelepanu organisatsiooni tegevuspõhimõtete arendamisele.

Aruandeaasta jooksul töötati välja või muudeti ning kinnitati juhatuse poolt ca 20 Finantsinspeksiooni tegevust reguleerivat siseprotseduri. Järelevalveprotsesse reguleerivatest siseprotseduuridest on olulise tähtsusega kohapealse kontrolli läbiviimise käsiraamat, kohtuvälise vääртеomenetluse asjaajamise kord, investeerimisfondi tingimuste registreerimise kord ja oluliste osaluste loamenetluse käsiraamat.

2003. aastal pööras Finantsinspeksioon enam tähelepanu oma tegevuse selgitamisele avalikkusele, finantsjärelevalve subjektidele ja koostööpartneritele. Aasta jooksul töötati välja ja kinnitati juhatuse poolt Finantsinspeksiooni kommunikatsioonipoliitika.

2003. aastal käivitas Finantsinspeksioon finantsjärelevalve subjektidele ja koostööpartneritele suunatud koolituse ja infopäevade läbiviimise. Finantsinspeksiooni töötajad viisid läbi koolitused politseinikele,

⁹ Finantsinspeksioon alustas tegevust 1. jaanuaril 2002, Finantsinspeksiooni nõukogu ja juhatus alustasid tegevust 2001. aasta juulis.

prokuröridele ja kohtunikele finantsturu kuritarvituse teemadel ning välisaudiitoritele fondivalitsejatele, investeerimis- ja pensionifondidele kehtestatud nõuetest. Lisaks toimusid järelevalvesubjektidele infopäevad Finantsinspektsiooni soovituslikest juhenditest väärtpaberituru vallas, peamistest muudatustest investeerimisfondide regulatsioonis, arengutest siseteabe väärkasutamise ja turumanipulatsiooni regulatsioonis ning probleemidest väärtpaberituru seaduse rakendamisel.

Finantsinspektsiooni eesmärgiks on hoida oma töötajate arv mõõdukal tasemel ja eelistada töö kvaliteeti töötajate arvu suurendamisele. Juhatuse poolt kinnitatud töötajaskonna plaani kohaselt oli Finantsinspektsioonis 31. detsember 2003 seisuga moodustatud 68 ametikohta. 2003. aasta jooksul lahkus töölt viis töötajat ja võeti tööle viis uut töötajat. Täpsem ülevaade Finantsinspektsiooni struktuurist on käesoleva aastaaruande Lisas 1.

Finantsinspektsiooni ametikohtade keskse osa moodustavad finantsaudiitorid, juristid ja finantsanalüütikud, kes vastavalt oma funktsioonidele tegutsevad erinevates Finantsinspektsiooni osakondades. Finantsinspektsioonis on moodustatud kaheksa osakonda ja siseteenuste talitus. Mitmete olulise tähtsusega projektide elluviimiseks tegutsesid Finantsinspektsioonis 2003. aastal organisatsioonisisised töögrupid.

2003. aastal kinnitas Finantsinspektsiooni juhatus praktikantide värbamise ja rakendamise eeskirja ning käivitas praktikantide kaasamise Finantsinspektsiooni tegevusse. Praktikante järelevalveprotsessis reeglina ei rakendata. 2003. aastal praktiseeris Finantsinspektsiooni juures kolm üliõpilast.

Finantsinspektsioon näeb oma tegevuse ühe alustalana töötajate kõrget professionaalsust, mida toetab organisatsiooni vajadusi arvestav koolitusprogramm. 2003. aastal kinnitas juhatus mitmed Finantsinspektsiooni töötajate koolitust reguleerivad sisetseadused.

Valdav osa töötajatest osales aruandeaastal erinevatel finantssektori ja selle järelevalvealastel sise- ja väliskoolitustel. Täiendavalt koolitati end 2003. aastal keeleõppe, haldusõiguse ja väärteomenetluse, juhtimis- ja suhtlemisoskuste ning Euroopa Liiduga seonduvates valdkondades.

2003. aastal toimus võrreldes varasemaga rohkem majasiseseid koolitusi. Sisekoolitusi viisid läbi nii Finantsinspektsiooni oma töötajad kui ka juhtimis- ja koolitusspetsialistid Eestist ja välismaalt. Lisaks toimusid mitmed organisatsioonisisised planeerimisüritused ja infopäevad.

Finantsinspektsiooni järelevalvetevõime tulemuslikkuse eelduseks on kompetentne ja motiveeritud töötajaskond. Finantsinspektsiooni eesmärgiks on säilitada oma töötajatele konkurentsivõimeline töö tasustamine võrreldes finantssektoriga. Võrdlusinformatsiooni saamise eesmärgil osales Finantsinspektsioon 2003. aastal läbi viidud palgauuringus.

2003. aastal viidi Finantsinspektsioonis teistkordselt läbi parima töötaja – aasta tegija – tunnustamine.

3.3.4 SISEAUDIITORI KOKKUVÕTE

Siseaudiitori ametikoht on loodud Finantsinspektsiooni seaduse alusel. Seadusest tulenevalt allub siseaudiitor juhatusele.

Siseaudiitori missioon on aidata juhatusel saavutada organisatsiooni eesmärgi parimal võimalikul moel mõistlike kuludega.

Siseaudiitori peamistes ülesannetes ja töökorralduses olulisi muudatusi aasta jooksul, ega ka võrreldes

2002. aastaga, ei toimunud. Siseaudiitor täitis lisaks siseauditi funktsioonile ka riskijuhi ja huvide konflikti ennetamise deklaratsioonide kogumise eest vastutava ametniku ülesandeid.

Juhatus juhtis siseaudiitori tegevust kvartali plaanide ja aruannetega, kinnitades igaks kvartaliks siseaudiitori tööplaani ning kuulates ära tema tegevusaruande ja ülevaate olulisematest riskidest.

Siseaudiitori hinnangul oli juhatuse tegevus 2003. aastal suunatud Finantsinspeksiooni juhtimis- ja organisatsioonikultuuri tõstmisele, kontrollikeskkonna parandamisele, järelevalvemetoodika arendamisele ja standardiseerimisele ning ametialase eetika kujundamisele.

Siseaudiitor hindab juhatuse ametialast hoolsust siseaudiitori järelduste, hinnangute ja ettepanekute käsitlemisel kooskõlas olevaks juhatuselt põhjendatult oodatava asjatundlikkuse ja asjakohasusega.

Siseaudiitor ei avastanud läbiviidud menetluste käigus ühtegi raiskamise ja väärkasutuse juhtumit, ega ka eelarvedistsipliini olulisi rikkumisi. Nõukogu ja juhatuse otsuste ning juhatuse esimehe käskkirjade täitmise distsipliin on väga hea.

Siseaudiitori hinnangul toimib huvide konflikti ennetamise deklaratsioonide esitamise süsteem seaduses sätestatud nõuete kohaselt ning Finantsinspeksiooni ametnikud suhtuvad huvide konflikti ennetamisse vastutustunde ja pühendumusega.

Valmis Finantsinspeksiooni siseauditi strateegia eelnõu aastateks 2004 – 2006.

Siseaudiitori koolitus keskendus eelduste loomisele järelevalvelise tegevuse auditeerimiseks järgmisel tegevusperioodil.

3.4 FINANTSINSPEKTSIOONI TEGEVUS REGULATIIVSE KESKKONNA KUJUNDAMISEL

Finantsinspeksiooni seaduse kohaselt on Finantsinspeksiooni üheks ülesandeks teha finantsjärelevalve eesmärkide saavutamiseks ettepanekuid finantssektori ja selle järelevalve seaduste ja muude õigusaktide kehtestamiseks ja muutmiseks ning osaleda vastavate eelnõude väljatöötamisel.

Lisaks koostööle finantssektorit ja järelevalvet mõjutavate õigusaktide analüüsimisel ja ettevalmistamisel jälgib Finantsinspeksioon regulaarselt ka muu õiguskeskkonna arengut. Analüüsimine ministeeriumidest kooskõlastuseks saadetud eelnõusid, Vabariigi Valitsuses arutlusel ning Riigikogu menetluses olevaid eelnõusid, samuti finantssektorit mõjutavaid kohtulahendeid. Seoses liitumisega Euroopa Liiduga jälgime ka Euroopa Liidu ettevalmistatavate õigusaktide arengut ning Euroopa Kohtu lahendeid finantsõigust käsitlevate direktiivide rakendamisel. Oleme Finantsinspeksiooni veebilehel selgitanud Euroopa Liidu Finantsteenuste tegevuskava olemust ja sisu ning Finantsinspeksiooni tegevusi selle elluviimisel.

Regulatiivse keskkonna kujundamiseks osalevad Finantsinspeksiooni esindajad finantssektori õigusaktide eelnõusid väljatöötavates töögruppides, samuti kooskõlastame väljatöötatud eelnõusid. Vajadusel jälgime seaduseelnõud menetleva Riigikogu komisjoni tööd.

2003. aasta jaanuaris kommenteeris Finantsinspeksioon raamatupidamise seaduse rakendamisega seonduvate seaduste muutmise seaduse eelnõud. Märtsis - aprillis analüüsisime kehtivat kogumispensionide

seadust ja edastasime Rahandusministeeriumile omapoolsed ettepanekud. Aasta jooksul oleme jälginud täitemenetluse seadustiku menetlust ja selgitanud kirjalikult Justiitsministeeriumile oma järelevalvesubjektide probleeme täitemenetluse seaduse rakendamisel. Jätkus 2002. aastal alanud töö audiitoritegevuse seaduse muutmiseks, kuhu audiitorite sõltumatuse paremaks tagamiseks tegime 2003. aasta lõpus põhjalikud ettepanekud. Augustis töötasime Eesti väärtpaberite keskregistri seaduse eelnõuga ning saime valmis väärtpaberituru muutmise seaduse algse eelnõu, millega lõimitakse Eesti õigusesse turukuritarvituse direktiiv. Samal ajal algas ka finantssektorit ja selle järelevalvet käsitlevate õigusaktide mõju ja rakendamist puudutava ülevaate koostamine. Septembris avaldasime arvamust maksukorralduse seaduse muutmise seaduse eelnõu kohta. Finantsinspektsiooni esindajad osalesid aasta jooksul Rahandusministeeriumi juures tegutseva uue investeerimisfondide ja kindlustustegevuse seaduse väljatöötamise töögrupi töös, samuti panganduse ja väärtpaberituru tööühmas. Töö tulemuseks on ettepanekute kogum finantssektori seaduste harmoniseerimiseks Euroopa õigustikuga. Lisaks sellele valmis Rahandusministeeriumi ja Finantsinspektsiooni koostöös mitu fondisektori tegevust reguleerivat alamakti. Jätkus rahapesu tõkestamise seaduse muutmise seaduse ettevalmistamine. Aasta lõpus võttis Riigikogu seaduse vastu.

Seaduse alusel ja täitmiseks antakse välja määrusi. Pangandust reguleerivast krediidiasutuste seadusest tulenevad määrused annab välja Eesti Panga president ning väärtpaberituru seaduse, investeerimisfondide seaduse, kogumispensionide seaduse, kindlustustegevuse seaduse ja mitmete teiste seaduste alusel kehtestatavad määrused kehtestab rahandusminister. Finantsjärelevalve subjektide tegevuse täpsemaks reguleerimiseks töötati välja ja olid Finantsinspektsioonis kooskõlastamisel mitmed rahandusministri ja Eesti Panga presidendi määruste eelnõud.

Lisaks töötati Finantsinspektsioonis välja ja esitati rahandusministrile kehtestamiseks investeerimisühingute usaldatavusnormatiivid ning väljatöötamisel on kindlustusandjate avalike aruannete ning investeerimisfondide investeringute aruande korda muutvad määrused.

Aruandeaastal kooskõlastas Finantsinspektsioon kuus rahvusvahelise sanktsiooni seaduse alusel antavat Vabariigi Valitsuse korraldust. Rahvusvahelise sanktsiooni seadus reguleerib rahvusvahelise sanktsiooni siseriiklikku rakendamist, kui rahvusvahelise sanktsiooni kasutamise on otsustanud rahvusvaheline organisatsioon või Vabariigi Valitsus omal algatusel. Selle alusel andis Vabariigi Valitsus korraldused, millega sätestati Finantsinspektsiooni kohustus kontrollida oma järelevalvetevõime käigus muuhulgas seda, et finantsjärelevalve subjektid ei pakuks oma teenuseid isikutele ja ühendustele, kes ei täida rahvusvahelise õiguse normidest ja põhimõtetest tulenevaid kohustusi.

Lisaks õigusaktidele kujundas Finantsinspektsioon 2003. aastal finantssektori regulatiivset keskkonda uute soovituslike juhenditega. Finantsinspektsiooni seaduse kohaselt on Finantsinspektsioonil õigus välja anda soovitusliku iseloomuga juhendeid finantssektori tegevust reguleerivate õigusaktide selgitamiseks või finantsjärelevalve subjektide suunamiseks. Rahvusvaheliselt aktsepteeritavate standardite alusel väljatöötatud soovituslik juhend on paindlik ja operatiivne vahend õigusnormide ühtseks selgitamiseks, riikliku finantsjärelevalve subjektide suunamiseks, nende klientide kaitseks ning heade tavade kujundamiseks finantssektoris.

Tabel 1. Finantsinspektsiooni soovituslikud juhendid

Soovitusliku juhendi pealkiri	Jõustumine
Investeerimisriskiga elukindlustuskomponendid, alusvara ja kindlustusvõtja teavitamine	1. aprill 2004
Positsioonide kauplemisportfelli koosseisu käsitlemise põhimõtted	1. jaanuar 2004
Riikliku finantsjärelevalve teatud subjektide audiitorite rotatsioon	1. november 2003
Käitumisreeglid väärtpaberite avaliku pakkumise läbiviimisel ja jaotamisel	1. oktoober 2003
Väärtpaberite hinna stabiliseerimine avaliku pakkumise korral	1. oktoober 2003
Investeerimisfondi vara investeerimine teatud liiki rahaturuinstrumentidesse	31. märts 2003
Täiendavad meetmed rahapesu tõkestamiseks krediidi- ja finantseerimisasutustes	1. august 2002

Lisaks eelnevale koostab Finantsinspeksioon kord aastas õigusaktide mõju analüüsi. 2003. aasta õigusaktide mõju analüüs koostati teemal "Raamatupidamise seaduse § 17 lõike 2 mõju ja rakendamine". Raamatupidamise seaduse § 17 lõike 2 kohaselt peavad krediidasutuse, finants- või segavaldusettevõtja või kindlustusandja ja äriühingu, kelle poolt emiteeritud aktsiad või muud väärtpaberid on noteeritud Eesti või Euroopa Liidu liikmesriigi väärtpaberibörsil, raamatupidamise aruande koostamisel kasutatav arvestuspõhimõte ning informatsiooni esitusviis olema kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega. Ülevaatega juhtisime tähelepanu välisregulatsiooni otsese rakendamisega seotud võimalikele ohtudele ja probleemidele ning nende lahendamise võimalustele.

3.5 JÄRELEVALVELINE TEGEVUS

3.5.1 FINANTSTURUL TEGUTSEMISE ÕIGUSTE REGULEERIMINE

Finantssektoris tegutsevatele ettevõtjatele on õigusaktidega ettenähtud kõrgendatud nõudmised võrreldes ettevõtjatele kehtestatud üldiste normidega. Enamusel finantssektoris tegutsevatel ettevõtjatel, Finantsinspeksiooni järelevalvesubjektidel, tuleb enne tegevuse alustamist taotleda Finantsinspeksioonilt tegevusluba. Tegevusluba annab reeglina tähtajatu õiguse vastaval alal teenuseid pakkuda. Lisaks finantssektori seaduses ettenähtud finantsteenuste pakujatele kontrollib Finantsinspeksioon mitmeid seaduses ettenähtud tegevusi ka isikutel, kes muidu Finantsinspeksiooni järelevalve alla ei kuulu, nt väärtpaberite avalikku pakkumist.

Seaduses ettenähtud loa saamiseks – tegevusloa või järelevalvesubjektis olulise osaluse ehk 10% aktsiakapitalis või hääle arvus ületava osaluse omandamise loa saamiseks – tuleb Finantsinspeksioonile esitada seaduses ja teatud juhtudel ka seaduse alusel antud määruses täpsustatud dokumente ja andmeid. Esitatud informatsiooni alusel analüüsib Finantsinspeksioon loa taotleja kontserni struktuuri, järelevalve teostamist kontserni üle ning finantsnäitajaid. Tutvume põhjalikult ka võtmeisikute kvalifikatsiooni ja usaldusväarsust käsitlevate andmetega, sh ülevaade senisest tegevusest ning taotleja vastavus muudele asjas tähtsust omavatele kriteeriumitele. Loa taotlemist käsitlevad sätted lubavad lisaks menetluse käigus esitatule dokumente ja andmeid juurde küsida. Menetluse vältel on kandev roll esitatud dokumentide analüüsil, aga ka kohtumistel teiste osapooltega, et Finantsinspeksiooni otsus valmiks võimalikult objektiivse analüüsi tulemusena.

2003. aastal ei andnud Finantsinspeksioon välja uusi tegevuslubasid krediidasutustele ning investeerimisühingutele. Aasta alguses pikendati investeerimisühingu AS Trigon Securities tegevusluba seoses tähtajalise tegevusloa lõppemisega ning juunis tegi Finantsinspeksiooni juhatus AS Trigon Securities taotluse alusel otsuse tunnistada tegevusluba osaliselt kehtetuks. AS Cresco taotluse alusel otsustas Finantsinspeksiooni juhatus 14. mail tunnistada kehtetuks AS Cresco investeerimisühingu tegevusloa, 27. novembril tunnistati osaliselt kehtetuks, samuti investeerimisühingu enda taotluse alusel, Cresco Väärtpaberite ASi tegevusluba.

Uusi tegevuslubasid ei väljastatud ka kindlustusandjatele, ümber vormistati endise AS Sampo Eesti Varakindlustus tegevusluba, kindlustandja uus ärinimi on AS If Eesti Kindlustus. Täiendav tegevusluba anti Marsh Kindlustusmaakler ASile ja Aon Eesti Kindlustusmaakler ASile Krediidid ja Ekspordi Garanteerimise Sihtasutuse KredExi ekspordigarantiiga seotud toodete vahendamiseks.

Kindlustusandjate poolt väljatöötatud kindlustustoodete müügiga tegelevad kindlustusvahendajad. Kindlustusvahendajate osas alustas 2003. aastal tegevust 14 uut kindlustusmaakleri esindajat, tegevusluba

tühistati ühel kindlustusmaakleril – AS Dividum Kindlustusmaakler – ja kehtetuks tunnistati 13 kindlustusmaakleri esindaja tunnistust.

Kindlustusandjat esindab kindlustuslepingu sõlmimisel kindlustusagent, kes võib olla nii juriidiline kui füüsiline isik. Elukindlustuslepinguid vahendavad kindlustusagendid ja agendi esindajad kantakse kindlustusvahendajate nimekirja. 2003. aastal alustas tegevust 108 agenti, kehtetuks tunnistati 18 agendi tunnistused.

Fondivalitsejate osas anti 2003. aastal luba kohustuslikule pensionifondile fondijuhi määramiseks neljal juhul. Fondi tingimusi registreeriti kahel korral ja fondi tingimuste muutmisi seitsmel korral. Fondivalitseja ja krediidasutuse vahel sõlmitud depolepinguid kooskõlastati kolm ja depolepingu muudatusi üks.

Finantsturule sisenesid 2003. aastal kaks uut vabatahtlikku pensionifondi. Finantsinspeksioon registreeris vabatahtlike pensionifondide Hansa Pensionifond V2 ja Hansa Pensionifond V3 fondi tingimused ja andis ASile Hansa Investeeringufondid loa vabatahtliku pensionifondi Hansa Pensionifond V2 ja Hansa Pensionifond V3 osakute omandamiseks. Tegevuse lõpetas investeeringufond Rahaturufond A+, mis likvideeriti depoopanga AS Hansapank poolt. 9. oktoobril alustas Äripäeva Indeksi Fondi depoopank AS Eesti Ühispank fondi likvideerimist.

Vastavalt investeeringufondide seadusele tuleb välismaise investeeringufondi osakute või aktsiate avalik müük Eestis eelnevalt registreerida Finantsinspeksioonis. 2003. aastal registreeris Finantsinspeksioon Soome investeeringufondide Mandatum Neutral Fund ja Mandatum Omega Fund osakute avaliku müügi Eestis. Kokku on Finantsinspeksioonis registreeritud 14 välismaise investeeringufondi osakute või aktsiate avalik müük.

Finantsinspeksiooni pädevuses on ka väärtpaberite avalike pakkumiste üle järelevalve teostamine, sh prospektide registreerimine ja järelevalve pakkumise väljakuulutamise ja läbiviimise üle. Väärtpaberite noteerimismenetlus kuulub Tallinna Börsi vastava organi pädevusse ning Finantsinspeksiooni teavitatakse väärtpaberite noteerimisest.

2003. aastal registreerisime ühe väärtpaberite avaliku pakkumisena kvalifitseerunud aktsiaemissiooni: AS EGCC golfimänguõigust sisaldavate väärtpaberite avaliku pakkumise. Kokku kontrollisime 12 väärtpaberite avalikku pakkumist.

Tabel 2. Tegevuslubade ja registreerimiste menetlemine Finantsinspeksioonis 2003. aastal

Turuosalised ¹⁰	Väljaantud tegevusload; registreerimised; nimekirja kandmised	Tegevusloa ja/või tegevuse lõppemine
Eesti investeeringusühingud	0	1
Välisriigi investeeringusühingud, piiriüleste teenuste osutamine kitsendatud tingimustel	2	0
Väärtpaberite avaliku pakkumise registreerimine	1	0
Investeeringufondide tingimuste registreerimine	2 uut fondi 7 muutmist	2 ¹¹
Välismaise investeeringufondi avaliku müügi registreerimine	2	0
Kindlustusvahendaja täiendav tegevusluba	0	2
Kindlustusvahendajad	122	32
sh maaklerid	0	1
maakleri esindajad	14	13
agendid	108	18

¹⁰ Muude järelevalvesubjektide osas tegevuslubade andmisi või äravõtmisi 2003. aastal ei toimunud.

¹¹ Sealhulgas likvideerimisel olev Äripäeva Indeksi Fond

Aasta jooksul kontrollis ja hindas Finantsinspeksioon seaduses ettenähtud informatsiooni, sh majanduslike huvide deklaratsioonis sisalduvate andmete alusel ka kümnete isikute vastavust järelevalvesubjektide võtmeisiku ametikohale. Järelevalvesubjektides olulise osaluse omandamise menetluse tulemusena andis Finantsinspeksioon üheksa luba finantsjärelevalve subjektis olulise osaluse omandamiseks.

Kindlustussektoris toimus neli olulise osaluse omandamist, neist kolm 100% ja üks ligi 100%. Kolmel juhul omandati oluline osalus investeerimisühingus ja ühel juhul pangas. Luba anti ka OM ABle Eesti väärtpaberite keskreistri pidajas ASis Eesti Väärtpaberikeskus kaudse olulise osaluse omandamiseks Eesti väärtpaberite keskreistri ainuaktsionäri AS Tallinna Börs aktsionäris HEX Oyj.

Finantsjärelevalve subjektide tegevust reguleerivad eriseadused näevad ette kohustuse kooskõlastada põhikirjamuudatused Finantsinspeksioonis. 2003. aastal muutsid oma põhikirja kaks krediidiasutust ja kolm kindlustusandjat. Lisaks kooskõlastas Finantsinspeksiooni juhatus AS Tallinna Börs reglemendi muudatused.

3.5.2 MONITOORING

KREDIIDIASUTUSED JA INVESTEERIMISÜHINGUD

Järelevalvetegevus on Finantsinspeksioonis jaotatud kahte olulisemasse ossa - äritegevusega kaasnevate enam mõõdetavate riskide hindamine (nt krediidirisk, tururisk) ja kvalitatiivsete valdkondade hindamine (nt sisekontrollisüsteemid, operatsioonirisk, siseauditi tegevus). Samuti hindab Finantsinspeksioon väliskeskonnast tulenevaid riske ning moodustatud on institutsionaalse vastutuse funktsioon, mis aitab tagada, et lisaks spetsiifilistele riskivaldkondade hindamisele ollakse kursis ka järelevalvatava tervikolukorraga ja strateegiliste arengusuundadega.

Järelevalvesubjektide tegevuse ja sellega kaasnevate riskide tõhusamaks hindamiseks on Finantsinspeksioon väljatöötanud regulaarse kuise ja kvartaalse monitooringutsükli, mille eesmärgiks on määratlada äritegevusega kaasnevad peamised riskivaldkonnad. Infot saab Finantsinspeksioon peamiselt meile esitatavatest regulaarsetest aruannetest, samuti avalikest allikatest, kohapealsetest kontrollidest ning muu järelevalvelise tegevuse käigus.

Kord kvartalis koostatakse Finantsinspeksioonis ülevaade järelevalvesubjektide arengusuundadest, sealjuures jälgitakse põhjalikult ka konsolideerimisgruppide tegevust ja arenguid. Kvartaalse analüüsi tulemusena määratlame problemaatilised valdkonnad, kaardistame riskid ning defineerime järgnevatel perioodidel suuremat tähelepanu nõudvamad teemad. Muuhulgas selgitame välja vajaduse kohapealsete kontrollide läbiviimiseks.

2003. aasta jooksul pööras Finantsinspeksioon erilist tähelepanu krediidiriski teemale, samuti pankade laenugevusega kaasnevate operatsiooniliste riskide ja krediidivaldkonnas toimivate sisemiste kontrollisüsteemide hindamisele.

Krediidiasutuste järelevalves oli 2003. aastal jätkuvalt väga oluline teema koostöö krediidiasutuste siseauditoritega. Krediidiasutuste siseauditoritega vahetasime informatsiooni jooksva monitooringu käigus üleskerkinud probleemide osas, samuti käsitlesime siseauditorite raportites toodud järeldusi. Selline koostöö suurendab oluliselt järelevalve teostamise efektiivsust.

VÄÄRTPABERITURG

Finantsinspeksioon teostab järelevalvet väärtpaberiturul tegutsevate isikute üle eesmärgiga tagada väärtpaberituru ausus, kõikide investorite võrdne kohtlemine ning vältida turu kuritarvitamist.

Väärtpaberituru monitooring hõlmab reguleeritud väärtpaberiturul tehingute tegemise seiramist, hinna kujunemise läbipaistvust ning väärtpaberite hinda mõjutava teabe avalikustamise nõuete täitmist. Viimase osas analüüsisime muuhulgas emitentide finantsaruandeid, siseteabe avaldamist ja käitlemist, hindame emitendi sisereeglite olemasolu ja nende täidetavust, audiitorite tegevuse objektiivsust.

Siseteabe alusel tehtud tehingute menetluse algatamise põhiliseks aluseks on emitentide avaldatud aruannete ja turustatistika analüüsid. Lisaks kasutab Finantsinspeksioon kontrolliajendina ajakirjanduselt, turuosalistelt ja investoritelt saadud teavet. Kriminaalmenetlust Finantsinspeksioon ei teosta. Piisava kahtluse korral esitame avalduse politseile kriminaalmenetluse alustamise otsustamiseks.

Börsil noteeritud väärtpaberi emitentidel on rahandusministri määruse ja börsi reglemendi alusel kohustus avalikustada börsi infosüsteemi kaudu regulaarselt oma finantsaruanded. Finantsinspeksiooni ülesanne on jälgida selle kohustusliku teabe avalikustamist vastavalt kehtivale seadusandlusele. 2003. aastal jälgisime ja analüüsisime Eesti väärtpaberituru kauplemisstatistika ja emitentide poolt avalikustatud aruannete koosmõju.

2003. aastal algatas Finantsinspeksioon projekti, mille tulemusena valmib emitentide perioodiliste aruannete kontrollimise ja analüüsimise metoodika ning valmistatakse ette emitentide aruannete analüüside kasutamise metoodika ja emitentide riskipõhise hindamise alused. Lisaks eelnevale tegeleb Finantsinspeksioon ka ülevõtmispakkumiste kooskõlastamisega.

PENSIONI- JA INVESTEERIMISFONDID

Sarnaselt krediidasutuste ja väärtpaberituru kutseliste osalistega esitavad fondivalitsejad Finantsinspeksioonile nii fondivalitseja kui ka tema poolt valitsetavate investeerimis- ja pensionifondide aruandeid. Fondivalitsejate tegevuse monitooringu tõhustamiseks ja kogu fondivalitsemissektoris võrreldava finantsinformatsiooni kogumiseks kehtestati 2003. aastal uued fondivalitseja bilansi ja kasumiaruande skeemid ja aruannete koostamise juhendid. Uute aruandeskeemide kohaselt esitatud kvartaalselt kogutav informatsioon võimaldab paremini jälgida fondivalitseja kui äriühingu finantsseisundit ning selle muudatusi.

Investeerimis- ja pensionifondide tegevuse monitooringus omavad olulist tähtsust investeerimisfondide kuuaruanded, mis võimaldavad saada tervikliku ülevaate fondi varadest, kohustustest ja puhaskäigust. Fondide kuuaruannetes esitatud informatsiooni põhjal jälgib Finantsinspeksioon investeerimisfondide seaduses, kogumispensionide seaduses ja selle alusel antud õigusaktides ning fondi tingimustes sätestatud investeerimispiirangutest kinnipidamist. Eelnimetatud piirangute ületamise korral algatab Finantsinspeksioon menetluse, mille eesmärgiks on välja selgitada piirangute ületamise põhjused, ning võib teha ettekirjutuse fondi tegevuse seadusega kooskõlla viimiseks. Lisaks kuuaruannetele jälgitakse ka investeerimisfondide avalike poolaasta- ja aastaaruannete ning muu fondi kohta avaldatava teabe õigsust.

KINDLUSTUSANDJAD

Kindlustusandjad esitavad Finantsinspeksioonile regulaarselt majandus- ja äritegevusaruandeid. Kvartali- ja aastaaruannete põhjal koostatakse kindlustusturu ülevaateid ning analüüsitakse kindlustusandjate kindlustustehnilisi näitajaid ja majanduslikke finantsnäitajaid. Lisaks kontrollitakse kindlustusandjaid kohapeal, kohtutakse nende esindajatega ja tehakse koostööd järelevalvesubjektide audiitoritega.

2003. aasta jooksul andis Finantsinspeksioon hinnanguid kindlustusandjate tegevuskavade muudatustele, analüüsis kindlustusandjate äriplaane ning alustas kindlustusandjatele soovitusliku juhendi koostamist kindlustusvõtjale esitatava informatsiooni kohta elukindlustuses. Hindasime kindlustusandjate tehniliste eraldiste arvutusmetoodikaid. Oluliseks tegevuseks oli liikluskindlustuse tariifide läbivaatamine, kusjuures vastav kohustus lõppes Finantsinspeksioonil 2003. aastal. Teiste teemade seas käsitles Finantsinspeksioon

investeeringisriskiga elukindlustuse valdkonna küsimusi, eeskätt selle kindlustusliigi kaudu investeerimise võimalusi.

Kindlustusturu läbipaistvuse suurendamiseks koostas Finantsinspeksioon laiemale avalikkusele mõeldud Kindlustuse Aastaraamatu 2002.

KINDLUSTUSVAHENDAJAD

Kindlustusvahendajate majandusaasta aruannete kontrollimise ja analüüsimise tulemusena on Finantsinspeksioonil ülevaade kindlustusvahendajate majanduslikust seisundist ning selle võimalikust mõjust kindlustusvõtjate huvide kaitstusele vahendusprotsessis.

3.5.3 KOHAPEALNE KONTROLL

Lisaks monitoorimisele kasutab Finantsinspeksioon järelevalvemeetodina kohapealset kontrolli. Selle ülesandeks muuhulgas on välja selgitada, kas järelevalvesubjektid on finantssüsteemi stabiilse arengu toetamiseks ja klientide huvide kaitseks loonud piisavad riskide määratlemise ja haldamise süsteemid. Kohapealsete kontrollide eesmärgiks võib olla ka informatsiooni hankimine, olukorra tuvastamine, seletuste ja ütluste võtmine jms.

Kohapealsetel kontrollidel ei piirduta ainult õigusaktide järgimise kontrollimisega, vaid hinnatakse ka järelevalvesubjekti üldist riskistrateegiat. Kohapealne kontroll annab ülevaate sisemiste kontrollisüsteemide piisavusest, strateegiate ja poliitikate paikapidavusest, samuti esitatavate aruannete õigsusest ja kvaliteedist. Samas ei ole Finantsinspeksiooni eesmärk sekkuda järelevalvesubjektide äriotsustesse.

Tagamaks Finantsinspeksiooni poolt läbiviidavate kohapealsete kontrollide kõrgemat kvaliteeti töötasime eelmisel aastal välja Finantsinspeksioonisese meetodika, mis võimaluse piires ühtlustab ja sätestab nõuded kohapealsete kontrollide ettevalmistamisele ja läbiviimisele kõikides järelevalvevaldkondades.

2003. aastal teostas Finantsinspeksioon kohapealseid kontrolle kvartaalse kava kohaselt, mis töötati välja vastavalt järelevalvesubjektide monitooringu käigus ilmnenud olulisematele riskivaldkondadele ning võimalikele probleemidele.

Tabel 3. Kohapealsed kontrollid 2003. aastal

Järelevalvesubjektid	Toimunud kohapealsed kontrollid
Krediidiasutused	9 ¹²
Kindlustusandjad	7
Kindlustusvahendajad	5
Fondivalitsejad	3
Investeeringisühingud	4
Väärtpaberituru korraldajad	1
Emitendid	1

2003. aastal teostas Finantsinspeksioon krediidiasutustes kohapealseid kontrolle kokku kaheksa. Kontrolliti kõiki olulisemaid riskivaldkondi. Kõige enam pöörati tähelepanu:

- krediidiriski ja laenugevusega kaasnevate operatsiooniliste riskide ning krediidivaldkonnas toimivate sisemiste kontrollisüsteemide hindamisele;

¹² Sealhulgas ühe krediidiasutuse kui depoopanga kohapealne kontroll

- e-pangandusega kaasnevate riskivaldkondade ja pankade poolt riskide vähendamiseks tarvitusele võetavate meetmete hindamisele;
- klientide huvide kaitse ning sisemiste kontrollisüsteemide hindamisele investeerimisteenuste osutamisel;
- siseauditi funktsiooni ning selle efektiivsuse hindamisele erinevate tegevusvaldkondade ja sisemiste kontrollisüsteemide puhul;
- erinevate valdkondade riskijuhtimissüsteemide hindamisele;
- rahapesu tõkestamise meetmete hindamisele.

Lisaks teostasime koos Rootsi finantsjärelevalvega kohapealse visiidi Rootsi krediitdiasutuse Eestis asuvasse tütaretevõtjasse.

Võttes arvesse e-panganduse kiiret arengut ja infotehnoloogia valdkonna olulisust, teostas Finantsinspeksioon lisaks krediitdiasutuste infotehnoloogia turvalisuse ja e-pangandusega kaasnevate riskide hindamisele IT-alaseid kohapealseid kontrolle ka kindlustusseltsides ja kindlustusmaaklerites hindamaks meetmeid, mida on rakendatud infosüsteemide turvalisuse tagamiseks. IT-alane inspekteerimine viidi läbi ka Eesti väärtpaberite keskregistri pidajas.

Kohapealse kontrolli läbiviimine emitentides on tingitud vajadusest kontrollida hinnatundliku informatsiooni avalikustamise kooskõla börsi reglemendiga ning avalikustatud informatsiooni vastavust tegelikkusele. Lisaks kontrollitakse siseteabe hoidmist ning avalikustamist reguleerivate sisereeglite olemasolu ja toimimist.

2003. aastal viisime kohapealse kontrolli läbi ühes emitendis. Kontrolli käigus pöörasime tähelepanu:

- raamatupidamisaruande koostamise õigsusele;
- sisereeglite olemasolule ja täitmisele;
- hinnatundliku teabe avalikustamisele.

Investeeringisühingu kohapealse kontrolli käigus on tähelepanu all kauplemise või emissioonide korraldamise käigus info avaldamise või edastamise reeglite täitmine ja klientidele tehingute vahendamise protseduur ning sellega seonduv huvide konflikti võimalus.

2003. aastal teostasime nelja investeeringisühingu kohapealset kontrolli, mille eesmärgiks oli kontrollida vahendajate poolset kauplemisreeglite täitmist ja hinnata sisereeglite piisavust huvide konflikti aspektist.

Fondivalitsejates kohapealsete kontrollide läbiviimisel 2003. aastal pöörati kõige enam tähelepanu:

- investeerimis- ja pensionifondide varade hindamisele ja fondi puhasväärtuse arvestamise õigsuse kontrollile;
- seadustes sätestatud investeerimispiirangute järgimisele fondi varade paigutamisel;
- fondi arvel kaetavate kulude vastavusele seadusega ning fondi tingimustega kehtestatud nõuetele;
- piisavate sisekontrolli meetmete rakendamisele fondivalitsejas;
- pensionireformi käigus loodud kohustuslike pensionifondide käivitumisele ning nende müügi-protsessile.

Olulise valdkonnana lisandus 2003. aastal kohapealse kontrolli teemade hulka krediitdiasutuse kui investeerimisfondi depoopanga tegevuse analüüs, mille käigus kontrolliti depoopanga tegevuse vastavust seadusega kehtestatud nõuetele. Kontrolliti, kuidas on depoopanga poolt tagatud fondi varade säilitamine ning milliseid meetmeid depoopank rakendab fondivalitseja tegevuse õiguspärasuse jälgimiseks. 2003. aastal teostas Finantsinspeksioon kolm kohapealset kontrolli fondivalitsejates ja ühe kohapealse kontrolli krediitdiasutuses kui investeerimisfondi depoopangas.

Kindlustusandjate kohapealseid kontrolle toimus 2003. aastal seitse. Kohapealsete kontrollide käigus pöörati enam tähelepanu:

- kindlustustehniliste eraldiste arvutamispõhimõtete õigsuse hindamisele;
- investeerimistegevusele, sealhulgas investeerimispiirangute järgimisele;
- investeerimiskõrge elukindlustusvõtjatele pakutavatele investeerimisvõimalustele, klientidele avalikustatava informatsiooni sisule;
- elukindlustusvõtjatele kindlustuslepingujärgse lisakasumi arvestamise ja jaotamise põhimõtetele;
- erinevate valdkondade sisemistele protseduurireeglitele ja siseauditi funktsiooni toimimisele;
- rahapesu tõkestamise meetmete rakendamisele;
- IT-süsteemide turvalisusele ja kolmandate osapoolte osutatavatele teenustele.

Kindlustusvahendajate kohapealse kontrolli eesmärgiks on hinnata kindlustusmaaklerite tegevuse vastavust kindlustustegevuse seaduses sätestatule ning veenduda kindlustusvõtjate huvide kaitstes. Möödunud aastal kontrollis Finantsinspeksioon kohapeal viie kindlustusmaakleri tegevust.

3.5.4 ÕIGUSPÄRASE TEGEVUSE TAGAMINE

Finantsturgu reguleerivate õigusnormide rikkumist on erinevates etappides võimalik uurida haldus-, väärteo- ja/või kriminaalmenetluse raames.

Haldusmenetluse eesmärgiks on selgitada, kas Finantsinspeksiooni esmane kahtlus rikkumisest leiab kinnitamist faktidega, kas eksisteerib alus väärteomenetluse algatamiseks või kriminaalmenetluse alustamise taotlemiseks. Haldusmenetluse raames kogutakse tõendeid, mis kinnitavad või lükkavad ümber rikkumise esmase kahtluse. Kui kogutud tõendid rikkumise esmast kahtlust ei kinnita, menetlus lõpetatakse. Kui aga tõendid kinnitavad esmase kahtluse õigsust, otsustatakse kriminaalmenetluse algatamise taotlemine või väärteomenetluse alustamine. Kriminaalmenetlus on kuriteo avastamisele suunatud menetlus ja seda teostab eelkõige politsei. Väärteomenetlust saab alustada haldusmenetlust läbimata. Väiksemate karistustega süüteoasjades saab rahalise karistuse otsustada Finantsinspeksioon. Väärteokoosseisu olemasolul otsustab Finantsinspeksiooni juhatus rahatrahvi määramise ja selle suuruse.

AVALDUSED JA KAEBUSED

Möödunud aastal esitati järelevalvesubjektide tegevuse kohta vähem avaldusi ja kaebusi kui 2002. aastal. Kui 2002. aastal menetles Finantsinspeksioon 78 avaldust ja kaebust, siis 2003. aastal langes menetletud avalduste ja kaebuste arv 46ni. Avalduste ja kaebuste koguarvust 33 oli esitatud füüsiliste isikute ja 13 juriidiliste isikute poolt. Esitatud kaebustest ja avaldustest 29 olid seotud kindlustussektori ja kindlustusandjate tegevusega, 12 käsitles krediitiasutuste tegevust ja viis puudutas finantssektori järelevalve muid aspekte.

Tabel 4. Kaebuste dünaamika finantssektoris 2002. – 2003. aastal ¹³

	Aasta / Kaebuste arv			
	2000	2001	2002	2003
Krediitiasutused			26	12
Kindlustussektor	232	86	49	29
Muud			3	5
Kokku			78	46

Kõik kindlustusandjate tegevuse peale esitatud avaldused ja kaebused tulenesid kahjukindlustusandjate tegevusest. Kahjukindlustuse avaldustest ja kaebustest 12 käsitlesid kindlustusandjate hüvitamisotsuseid liikluskindlustuses ja kindlustuse vahekohtu tegevusega seonduvat, 17 puudutasid vabatahtlikes

¹³ Andmed kaebuste dünaamika kohta kindlustussektori kohta on alates 2000. aastast, teistes valdkondades alates 2002. aastast

kindlustusliikides sõlmitud lepingute täitmist, kindlustusandjate hüvitisotsuseid vastavates kindlustusliikides, samuti kindlustusvahendajate tegevusega seonduvat.

Krediitiasutuste tegevuse kohta esitatud kaebused ja avaldused jagunesid valdkonniti ühtlasemalt. Need käsitlesid pankroti- ning täitemenetlusega seonduvaid probleeme, laenulepingute täitmist, intressi arvestamise põhimõtteid laenulepingutes, arvelduslepingute täitmist ning elektroonilise maksevahendi kasutuslepingu täitmisega kaasnevat probleeme.

Finantsinspeksioonil on seadusest tulenevalt õigus teha õigusaktide rikkumise tuvastamisel ettekirjutusi rikkumiste kõrvaldamiseks, samuti rikkumiste ärahoidmiseks.

ETTEKIRJUTUSED, HALDUS- JA VÄÄRTEOMENETLUSED

2003. aastal koostas Finantsinspeksioon 17 ettekirjutust.

Krediitiasutustele tehti kolm ettekirjutust, mille alusteks olid:

- meetmete rakendamine rahapesu tõkestamist reguleerivate õigusaktide ja sisemiste protseduuri-reeglite tundmise ning täitmise täiendav kontroll;
- investeerimisteenuste osutamist käsitlevate lepingute täiendamine;
- huvide konflikti vältimise ja oma töötajate tehingute kooskõlastamise protseduuride täpsustamine, kauplemisportfelli juhtimise põhimõtete kehtestamine;
- sisekontrollisüsteemide formaliseerituse taseme tagamine;
- siseauditi läbiviimine eesmärgiga hinnata müügitoimingute ning müügiprotseduuride vastavust õigusaktidele ja ettevõtte sisereeglitele;
- panga infosüsteemide testimine eesmärgiga kontrollida, et oleks tagatud klientide tehingukorralduste täitmine nende saabumise järjekorras põhjendamatult viivitusega ja klientidele võimalikult soodsatel tingimustel;
- sisemiste protseduurireeglite ja –regulatsioonide täiendamine.

Investeeringusühingutele tegime kokku seitse ettekirjutust, olulisemad teemad olid neto-omavahendite viimine kooskõlla seadusega ning riskide kontsentreerumise piirmäära täitmine.

Üks kindlustusandja sai ettekirjutuse siseauditi puuduliku toimimise kohta.

Investeeringus- ja pensionifondide tegevusega seoses tehti 2003. aastal kolm ettekirjutust, neist kaks fondivalitsejatele ja üks krediitiasutusele. Ettekirjutustes kohustasime:

- viia lepingulise investeerimisfondi investeringute struktuur investeerimisfondide seadusega kooskõlla;
- viia läbi täiendav siseaudit selgitamaks kohustuslike pensionifondide müügiprotsessiga seonduvate tegevuste kooskõla kehtivate õigusaktide ja ettevõtja sisereeglitega;
- täita isikumasuse tuvastamise nõudeid fondiosakute müügiprotsessis.

Tabel 5. 2003. aastal Finantsinspeksiooni poolt kohaldatud haldussunnivahendid

	Ettekirjutused	Hoiatused ja rahatrahvid
Krediitiasutused	4 ¹⁴	0
Investeeringusühingud	7	0
Fondivalitsejad	2	3
Kindlustusandjad/ kindlustusvahendajad	1	0
Emitendid	3	4

¹⁴ Sealhulgas üks ettekirjutus krediitiasutusele kui väärtpaberite keskregistri kontohaldurile

Väärtpaberite avaliku pakkumise kontrollimisel tegime 2003. aastal emitentidele kaks ettekirjutust, põhjuseks ebapiisavad sise-eeskirjad, aruandluses esitatud ebatäpsed andmed ning börsireglemendis sätestatud informatsiooni esitamise kohustuse mittetäitmine. Lisaks tehti ettekirjutus emitendi üle valitseva mõju saanud isikule, sest rikuti ülevõtmispakkumise tegemise kohustust.

Finantsteenuste pakujate õiguspärase tegevuse tagamisel viis Finantsinspeksioon 2003. aastal läbi 45 haldusmenetlust turukuritarvituste kahtluse osas. Põhjusteks olid siseteabe alusel kauplemise keelu, siseteabe edastamise keelu ja manipulatsiooni keelu rikkumine, turu korraldajale teabe edastamise kohustuse ja ülevõtmispakkumise tegemise kohustuse rikkumine, investeerimisteenuste osutamise tingimustele mittevastamine, investorite ebavõrdne kohtlemine ja avaliku pakkumise registreerimiskohustuse kontrollimisel ilmnunud probleemid.

Finantsinspeksioon menetles nelja äriühingu võimalikku ebaseaduslikku investeerimisteenuse pakkumise juhtumit Eestis.

Väärtegusid menetlesime 2003. aastal seitse, neist kolm investeerimisfondide seaduse ja neli väärtpaberituru seaduse alusel. Fondivalitsejate tegevusega seotud väärteomenetlused olid ajendatud fondi arvelt valesti arvestatud tasudest ning Finantsinspeksioonile ja avalikkusele mittetäieliku või vale teabe esitamisest. Tegime ka kolm avaldust politseile järelevalvesubjekti tegevusega seotud asjaolude uurimiseks. Väärtpaberituru seaduse alusel tehtud väärteomenetlused olid ajendatud teabe avalikustamise reeglite rikkumisest, turuga manipuleerimisest ning väärtpaberite avaliku pakkumise reeglite rikkumisest. Kindlustusandjate osas 2003. aastal väärteomenetlusi läbi ei viidud.

Järelevalvesubjekti tegevusega seotud asjaolude või finantsjärelevalve alla kuuluva tegevuse uurimiseks pöördusime aasta jooksul politseisse kuuel korral. Rahapesu Andmebüroole koostasime kahtlaste tehingute kohta kolm teadet.

PANKROTIMENETLUS

Finantsinspeksioonil on õigus esitada kohtule pankrotiavaldus järelevalvesubjekti suhtes ja teha ettepanek pankrotihalduri määramise kohta. 2003. aastal uusi pankrotiavaldusi ei esitatud.

2003. aastal lõppes raugemisega AS Eesti Innovatsioonipanga pankrot. Siiani on käimas ASi EVEA Pank, ASi Eesti Maapank ning ASi ERA Pank pankrotimenetlused. 2003. aastal jätkusid nelja kindlustusseltsi – AS ASA Kindlustus, AS Ühiskindlustus, Kindlustusaktsiaselts Polaris - Elu ja Kindlustusaktsiaselts Polaris - Vara –pankrotimenetlused. Lõppes AS AB Elukindlustus pankrotimenetlus.

3.6 KOOSTÖÖ

3.6.1 SISERIIKLIK KOOSTÖÖ

2003. aasta 20. jaanuaril sõlmiti Finantsinspeksiooni, Politseiameti ja Prokuratuuri vahel finantskuritegevuse vastane koostööprotokoll. Dokument allkirjastati Finantsinspeksiooni seaduse § 50 lõike 1 kohaselt finantssektori kuritegelikel eesmärkidel ärakasutamise tõkestamiseks ning finantskuritegude avastamiseks, nende kiireks ja professionaalseks kohtueelseks ja kohtulikuks menetlemiseks. Märtsis toimus Politseiameti korraldatud konverents "Finantsjärelevalve ja rahapesu", kus esinesid ettekandega ka Finantsinspeksiooni töötajad ning jagasid teadmisi turukuritarvitusjuhtude äratundmiseks ja tegutsemiseks.

2002. aastal Finantsinspeksiooni, Eesti Panga ja Rahandusministeeriumi vahel sõlmitud koostöökokkuleppe alusel toimus 2003. aastal kolmepoolne koostöö õigusaktide ettevalmistamisel ning tööks vajaliku informatsiooni vahetamisel.

Tabel 6. Finantsinspektsiooni esindatus teiste Eesti organisatsioonide töös 2003. aastal

	Organisatsioon või selle töörühm, kus Finantsinspektsioon on esindatud
1. Nõukogud, komisjonid	Tagatisfondi nõukogu Fondijuhtide eksamikomisjon, Rahandusministeerium Rahapesu tõkestamise nõuandev komisjon, Siseministeerium, Riigikogu Rahanduskomisjon
2. Töörühmad	Rahandusministeerium: - Investeeringufondide seaduse väljatöötamise töögrupp - Kindlustustegevuse seaduse väljatöötamise töögrupp - Panganduse töögrupp - Finantstagatiste töögrupp - Finantsteenuste kaugturstuse töögrupp - Väärtpaberituru töögrupp - Eesti väärtpaberite keskreigistri seaduse töögrupp Siseministeerium: - Rahapesu tõkestamise seaduse muutmise eelnõu töörühm
3. Muud	Audiitorite kutsekomisjon Raamatupidamise Toimkond KredExi arengukava koostamise töögrupp Eesti siseaudiitorite ühing Eesti infotehnoloogia siseaudiitorite ühing

2003. aasta 26. jaanuaril kirjutati Finantsinspektsiooni ja Eesti Panga vahel alla ühise tegutsemise protokoll andmete edastamise, töötlemise ja säilitamise osas.

12. veebruar 2003 otsuse kohaselt sõlmiti Finantsinspektsiooni ja ASi Eesti Väärtpaberikeskus vahel andmevahetuse leping. 8. septembril sõlmisid Finantsinspektsioon ja AS Tallinna Börs koostöökokkulepe. Viimases fikseeriti muuhulgas Finantsinspektsiooni ja börsikorraldaja rollide jaotus väärtpaberiturule üle järelevalve teostamisel.

Aktiivselt jätkus koostöö mitmete siseriiklike asutustega, sh Eesti Panga, Rahandus- ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi, Tagatisfondi, Tarbijakaitseamet, Statistikaameti, Riigikohtu, Audiitorkogu ning Eesti Väärtpaberikeskusega. Lisaks osalesime audiitorite kutsekomisjoni töös ning Eesti raamatupidamise lipulaeva valimises. Finantsinspektsiooni juhatuse liige esines ettekannetega ASi Tallinna Börs korraldatud emitentide ja investorite infohommikutel. Juhatuse liikmed esinesid ettekannetega tarbijatele suunatud investeerimismessil Rahakompass 2003.

Möödunud aastal jätkus aktiivne koostöö järelevalvesubjektide välisaudiitoritega. Arutasime Finantsinspektsiooni poolt läbi viidud kohapealsete kontrollide tulemustega seonduvaid ja igapäevase järelevalvetevõtmise käigus tõusetanud küsimusi.

Veebruaris korraldas Finantsinspektsioon fondivalitsejate välisaudiitoritele suunatud infopäeva teemal "Investeeringufondide auditeerimine ja fondide tegevusele kehtestatud nõuded". Vastastikku huvipakkuvate teemade arutamiseks toimusid aasta jooksul mitmed ümarlauakohtumised turuosaliste ja Finantsinspektsiooni esindajate vahel.

Finantsinspektsiooni töötajad osalesid ekspertidena finantssektorit kaudselt mõjutavate küsimuste lahendamisel jätkates tööd EV Raamatupidamise Toimkonnas ja KredExi¹⁵ arengukava koostamise töögrupis.

Koostöös Eesti Aktuaaride Liiduga¹⁶ organiseeriti mitmeid aktuaaride kutse kvalifikatsiooni tõstvaid koolitusi.

¹⁵ KredEx - Krediidid ja Ekspordi Garanteerimise Sihtasutus

¹⁶ Rahvusvahelise Aktuaaride Liidu (International Actuarial Association, IAA) täisliige

3.6.2 KOOSTÖÖ VÄLISRIIKIDE JÄRELEVALVETEGA

2003. aasta aprillis sõlmiti Stockholmis Finantsinspektsiooni ja Rootsi finantsjärelvalve¹⁷ vahel koostöömemorandum pangajärelevalve alal. Eeltööd memorandumi sõlmimiseks algasid juba 1999. aastal. Memorandum annab aluse teostada kohast järelevalvet keskkonnas, kus Rootsi kapitalile kuulub väga suur osa Eesti panganduses.

2003. aasta sügisel uuendati kindlustusjärelvalve alane koostöömemorandum Leedu kindlustusjärelvalve asutusega.

Tabel 7. Välisriikide järelevalveasutustega sõlmitud koostöölepingud

Riigid, kellega Finantsinspektsioon on sõlminud koostöökokkuleppe	Lepingu sõlmimise aasta ja järelevalve valdkond
Saksamaa	2002 panga- ja investeerimisühingute järelevalve 2002 kindlustusjärelvalve
Taani	2002 finantsjärelvalve
Leedu	2001 pangajärelevalve 2003 kindlustusjärelvalve
Läti	2000 pangajärelevalve
Rootsi	1999 väärtpaberijärelevalve 2003 pangajärelevalve
Soome	1995 pangajärelevalve (uuendatud 2000) 2001 kindlustusjärelvalve 2002 väärtpaberijärelevalve
Balti koostööleping (Eesti - Läti - Leedu)	1997 väärtpaberijärelevalve 1998 kindlustusjärelvalve (uuendatud 2003)

Finantsinspektsioon oli 2003. aastal Baseli pangajärelevalve komitee Kesk- ja Ida-Euroopa riikide regionaalgrupi eesistuja. Sellega seoses korraldas Finantsinspektsioon 29.–30. mail Tallinnas rahvusvahelise pangajärelevalvealase konverentsi.

Jätkus aktiivne koostöö mitmete välisriikide järelevalveasutustega: lisaks Rootsi finantsjärelvalvele vahetasime aktiivselt infot Läti finantsjärelvalvega; turule sisenemisega seotud taotluse menetlemise osas külastasime Venemaa Keskpanka; oluliste osaluste omandamise menetluste raames tegime tõhusat koostööd Läti, Venemaa, Soome ja Rootsi järelevalveasutustega. Erinevate turujärelevalvealaste menetluste ning informatsioonivahetuse raames tegime tihedat koostööd USA, Läti, Soome, Luksemburgi ja Suurbritannia finantsjärelvalvetega.

Aasta jooksul konsulteerisime kolleege Leedu väärtpaberijärelevalvest kohustusliku pensionisüsteemi regulatsioonidest Eestis seoses Leedu II samba pensionisüsteemi käivitamisega 2004. aasta alguses.

2003. aastal jätkas Finantsinspektsioon Põhjamaade Ministrite Nõukogu toel koostööprojekti Norra finantsjärelvalvega. Projekti raames külastasime sealset finantsjärelvalvet, kus Norra kolleegid jagasid teadmisi stress-testi rakendamisest kindlustusseltsidele. USAID/FSVC¹⁸ programmi raames jagasid töökogemusi USA kindlustusjärelvalve spetsialistid.

Koostöös SEC¹⁹ ja USAID ning *East-West Management Institute*'ga korraldas Finantsinspektsioon 2003. aasta septembris Tallinnas rahvusvahelise seminari teemal "*Disclosure and Corporate Governance*". Finantsinspektsiooni esindaja osales 2003. aastal SEC poolt korraldatud väärtpaberiturualasel seminaril Washingtonis.

¹⁷ Finansinspektionen (Rootsi finantsjärelvalve)

¹⁸ USAID/FSVC - The U.S. Agency for International Development/ Financial Services Volunteer Corps

¹⁹ SEC – U.S Securities and Exchange Commission

3.6.3 KOOSTÖÖ RAHVUSVAHELISTE ORGANISATSIOONIDE JA EUROOPA LIIDU KOMITEEDEGA

Rahvusvahelises koostöös oli Finantsinspektsiooni 2003. aasta prioriteediks Euroopa Liiduga seonduv. Euroopa Komisjoni juurde loodud Euroopa Liidu liikmesriikide esindajatest koosnevates töögruppides on alates 2002. aasta lõpust osalenud ka liituvate riikide esindajad. 2003. aastal osalesid Finantsinspektsiooni töötajad panganõuande komitees ja selle alamgrupis, rahapesu kontaktkomitees, elektroonilise raha küsimustega tegelevas komitees, samuti investeerimisfondide ja väärtpaberituru temaatikaga tegelevates komiteedes. Osaleme ka kindlustuse ja pensionifondidega tegeleva komitee töös.

Tabel 8. Finantsinspektsiooni esindatus rahvusvahelistes töögruppides ja komiteedes 2003. aastal

	Organisatsioon või selle töörühm, kus Finantsinspektsioon on esindatud
	Working Party on Financial Services
Euroopa Komisjoni ja Euroopa Nõukogu komiteed ja töögrupid	Banking Advisory Committee (BAC) (Euroopa Komisjoni juures)
	BAC alamkomitee - Technical Subgroup on the future of Capital Regulation
	BAC alamkomitee - Accounting and Auditing
	BAC alamkomitee - Working Group on the interpretation of the Banking Directives, GTIAD
	European Financial Conglomerates Committee (EFCC); alamgrupp - Mixed Technical Group
	Contact Committee on certain schemes for collective investment in securities (UCITS)
	Insurance Committee (IC), Reinsurance Subcommittee
	Council of Europe, Select Committee of Experts on the evaluation of Anti-Money Laundering Measures (MONEYVAL)
	European Commission, Money Laundering Contact Committee
Level 3 komiteed	Committee of European Securities Regulators (CESR)
	CESR alamtöörühm CESR-Fin
	CESR alamtöörühm CESR-Pol
	CESR-Fin alamtöörühm SISE
	CESR-Fin alamtöörühm SCE
	ISD Expert Group Cooperation & Enforcement
	ISD Expert Group on Intermediaries
	Committee of European Insurance and Occupational Pension Supervisors (CEIOPS)
	CEIOPS töögrupi Solvency II töörühmad -Life; Non-Life; Pillar II; Pillar III /Accounting
	CEIOPS töögrupp - Helsinki Protocol Working Group
	CEIOPS töögrupp - Pension Funds Working Group
	Committee of European Banking Supervisors (CEBS)
Euroopa Keskpankade süsteemi komiteed	Banking Supervisory Committee (BSC)
	Working Group on Developments in Banking (WGDB)
	Working Group on Macroprudential Analysis (WGMA)
Muud rahvusvahelised organisatsioonid	International Association of Insurance Supervisors (IAIS)
	International Organization of Securities Commissions (IOSCO)
	Bank for International Settlements (BIS)
	BIS - Kesk ja Ida Euroopa regionaalgrupp BSCEE
	Groupe de Contact

Töögruppides osalemise eesmärgiks on võimalikult varases staadiumis teada saada teema võimalikest arengutest Euroopa Liidus, et ettevalmistada uute reeglite kohaldamist oma õigussüsteemis ning mõjutada Euroopa Liidu õiguse kujunemist.

Euroopa Nõukogu rahapesu tõkestamise meetmete hindamise komitee plenaaristungitel osalesime 2003. aastal kolmel korral ning Finantsinspektsiooni esindajad osalesid hindamisvisiitidel Gruusias ja Albaanias.

Lisaks eelnevale võtsid Finantsinspektsiooni esindajad 2003. aastal osa mitmetest Euroopa Liidu finantsteenuste komiteede nõupidamistest. Osaleti BSC²⁰, GdC²¹ koosolekutel. Oma esindajad nimetati BSC alamtöögruppidesse WGDB²² ning WGMA²³ ja BAC²⁴ alamgruppidesse TSG²⁵ ning MTG²⁶.

Investeeringufondide temaatikaga seoses osales Finantsinspektsioon 2003. aastal vaatleja staatuses Euroopa Komisjoni juures tegutseva UCITS²⁷ kontaktkomitee töös. UCITS kontaktkomitee peamiseks ülesandeks on tagada UCITS direktiivi nõuete harmoniseeritud rakendamine Euroopa Liidu liikmesriikides. Möödunud aasta aprillis osalesime TAIEXi²⁸ ja Eesti Vabariigi Rahandusministeeriumi koostöös korraldatud Kesk ja Ida-Euroopa riikide pensionireforme käsitleval rahvusvahelisel konverentsil Tallinnas. 2003. aasta detsembris osales Finantsinspektsiooni esindaja OECD²⁹ ja rahvusvahelise kogumispensioni riiklike reguleerijate ja järelevalvate võrgu (INPRS)³⁰ poolt korraldatud kogumispensionide teemalisel seminaril Prahast. Oma teadmisi täiendasime ka mitmel IOSCO³¹ korraldatud seminaril.

Euroopa väärtpaberijärelevalvete komitee (CESR) on institutsioon, mille ülesandeks on nõustada Euroopa Komisjoni Euroopa väärtpaberiturgu reguleerivate õigusaktide väljatöötamisel ning kindlustada vastavate seaduste kooskõla ja kiire rakendamine liikmesriikides. Seoses Euroopa Liidu liikmeks saamisega on oodata 2004. aastal CESR täisliikmeks saamist. 2003. aastal osalesime regulaarselt CESRi alamtöögruppide töös ning ekspertide töögruppides vaatlejatena.

Euroopa kindlustus- ja pensionijärelevalvete komitee (CEIOPS) on institutsioon, mille ülesandeks on nõustada Euroopa Komisjoni Euroopa kindlustusturgu reguleerivate õigusaktide väljatöötamisel ning kindlustada vastavate seaduste kooskõla ja kiire rakendamine liikmesriikides. Seoses Euroopa Liidu liikmeks saamisega on 2004. aastal oodata CEIOPSi täisliikmeks saamist. 2003. aastal osalesime kahel CEIOPSi plenaaristungil ja Helsingi protokolli töögrupi (HPWG³²) töös.

Esitasime Eesti seisukohad Euroopa Liidu uue edasikindlustusdirektiivi projektile ning osalesime Euroopa Komisjoni kindlustuskomitee edasikindlustuse alamkomitee töökoosolekul. Esitasime Eesti kommentaarid IAS kindlustusalase standardi eelnõule ED5 *Insurance Contracts*.

Alates 1999. aastast on Finantsinspektsioon ka rahvusvahelise kindlustusjärelevalvete assotsiatsiooni (IAIS) täisliige. Finantsinspektsiooni esindaja on IAISi raamatupidamise alamkomitee liige. 2003. aastal osalesime IAISi aastakonverentsil, kus käsitleti aktuaalseid kindlustusjärelevalve töö tõhustamise aspekte. Lisaks osalesime Maailmapanga poolt korraldatud finantsjärelevalve institutsionaalseid mudeleid käsitleval rahvusvahelisel konverentsil Washingtonis, kus juhatuse esimees esines ettekannetega.

²⁰ BSC - Banking Supervision Committee

²¹ GdC - Groupe de Contact

²² WGDB - Working Group on Developments in Banking

²³ WGMA - Working Group on Macroprudential Analysis

²⁴ BAC - Banking Advisory Committee

²⁵ TSG - Technical Sub-Group

²⁶ MTG - Mixed Technical Group

²⁷ UCITS - Undertakings for Collective Investment in Transferable Securities

²⁸ TAIEX - Technical Assistance Information Exchange Office, Euroopa Komisjoni Tehnilise Abi Informatsioonibüroo

²⁹ OECD - Organisation for Economic Co-operation and Development

³⁰ INPRS - International Network of Pension Regulators and Supervisors, Rahvusvahelise kogumispensioni riiklike reguleerijate ja järelevalvete võrk

³¹ IOSCO - International Organization of Securities Commissions; (Väärtpaberijärelevalveid ühendav rahvusvaheline organisatsioon)

³² HPWG - Helsinki Protocol Working Group

4. FINANTSINSPEKTSIOONI 2003. AASTA TULUDE-KULUDE ARUANNE

4.1 2003. JA 2002. AASTA TULUDE-KULUDE ARUANNE

Tabel 9. Finantsinspektsiooni 2003. ja 2002. aasta tulude-kulude aruanne (tuhandetes kroonides)

	Kirje	2003	2002
Tulud			
Järelevalvetasud	1	42 824	35 714
Muud tulud		0	453
TULUD KOKKU		42 824	36 167
Kulud			
Personalikulu			
Palk, sh maksud	2	22 021	20 249
Tagatised ja soodustused	3	172	162
Nõukogu tasud	4	306	266
Personalikulu kokku		22 499	20 677
Majanduskulu			
Koolitus	5	1 304	256
Töölähetus	6	1 222	1 387
Liikmemaksud	7	327	107
Bürookulu	8	1 610	943
Majanduskulu kokku		4 463	2 693
Teenuste hankekulu			
Õigusabi ja konsultatsioonid	9	171	151
Trükiste kulu	10	102	0
Teabeagentuurid	11	191	0
Värbamiskulud	12	272	169
Audiitorkontroll	13	80	0
Eesti Pangalt ostetavad teenused	14	4 520	0
Teenuste hankekulu kokku		5 336	320
Majanduskulu ja teenuste hankekulu kokku		9 799	3 013
KULUD KOKKU		32 298	23 690
Tegevustulem	15	10 526	12 477

4.2 SELGITUSED 2003. AASTA TULUDE-KULUDE ARUANDELE

TULUDE-KULUDE AASTAARUANDE KOOSTAMISEL KASUTATUD ARVESTUSPÕHIMÕTTED

Finantsinspektsiooni tulude-kulude aruande koostamisel on lähtutud Finantsinspektsiooni seadusest ja rahvusvaheliselt tunnustatud arvestuspõhimõtetest, kuivõrd need on Finantsinspektsioonile rakendatavad ja kohaldatavad.

Vastavalt kehtivale seadusandlusele ei maksa Finantsinspektsioon tulumaksu ega muid majandustegevusega seotud makse riigieelarvesse, välja arvatud füüsiliste isikutega seotud maksud.

Finantsinspektsioonil ei ole käimasolevaid kohtuvaidlusi.

TULUD JA KULUD

Finantsinspektsiooni tulud ja kulud on kajastatud arvestusperioodi jooksul tekkepõhiselt, sõltumata raha laekumisest või tasumisest.

Majandustehingud on kirjendatud soetusmaksumuse printsiibi alusel nende toimumise momendil.

Tulude-kulude aruanne on koostatud tuhandetes kroonides, kui ei ole eraldi viidatud mõnele teisele mõõtühikule.

Finantsinspektsiooni tulude-kulude aruandes kajastuvad olulised varade ja kohustuste hindamist mõjutavad asjaolud, mis ilmsid ajavahemikul 31. detsember 2003 kuni juhatuse poolt aruande allakirjutamise päevani.

KIRJE 1 - JÄRELEVALVETASUD

Finantsinspektsiooni finantseerimise põhimõtted on sätestatud Finantsinspektsiooni seadusega.

Järelevalvetasu koosneb kahest komponendist:

1) kapitaliosast, milleks on summa, mis võrdub ühe protsendiga järelevalvesubjekti minimaalsest (neto)omavahendite, omakapitali või aktsiakapitali summast.

2) mahuosast, milleks on summa, mis võrdub rahandusministri poolt Finantsinspektsiooni nõukogu ettepanekul kehtestatud protsendiga järelevalvesubjekti varast, kindlustusmaksete kogusummast, arvestusvarast või komisjonitasude kogusummast.

Järelevalvetasu mahuosa määrade kehtestamisel erinevatele järelevalvesubjektide gruppidele arvestatakse nende tegevuse mahtusid ja kasumlikkust ja hinnatakse nende järelevalvele kuluvat ressursi ning lähtutakse eeldusest, et järelevalvetasu ei oleks subjekti jaoks ülemäära koormav.

50% järelevalvetasu kapitaliosast ja mahuosa ettemakse tasutakse Finantsinspektsioonile eelarveaastale eelneva aasta 31. detsembriks. 50% kapitaliosast tasutakse eelarveaasta 30. juuniks. Mahuosa lõppmakse tasutakse 1. septembriks.

Finantsinspektsioonile 2003. aastal tasutud järelevalvetasudest moodustas 35 876 tuhat krooni ettemakse. Kapitaliosa teine osamakse ja mahuosa lõppmakse moodustasid 6 948 tuhat krooni.

Tabel 10. Järelevalvetasu jagunemine järelevalvesubjektide gruppide lõikes, 2002-2003
(tuhandetes kroonides)

	Makstud järelevalvetasud 2003	Osatähtsus %	Makstud järelevalvetasud 2002	Osatähtsus %
Krediidiasutused	27 715	64,7%	24 075	67,4%
Kahjukiindlustusandjad	5 197	12,1%	4 413	12,4%
Fondivalitsejad	5 190	12,1%	3 865	10,8%
Elukiindlustusandjad	1 769	4,2%	1 610	4,5%
Investeeringisühingud	998	2,3%	1 168	3,3%
Kindlustusmaaklerid	1 955	4,6%	583	1,6%
Kokku:	42 824	100%	35 714	100%

PERSONALIKULU

KIRJE 2 - PALK, SH MAKSUD

Finantsinspektsiooni töötajate arv jaanuari alguses oli 63 ning detsembriks oli see suurenenud 65 töötajani.

2003. aastal lahkus Finantsinspektsioonist viis töötajat ja asus tööle viis töötajat.

Seisuga 31. detsember 2003 kestsid kolme vakantse ametikoha täitmiseks konkursid, mis aruande koostamise ajaks on edukalt lõppenud.

Töötajaskonna arvu suurenemine võrreldes 2002. aastaga oli tingitud vajadusest suurendada Finantsinspektsiooni suutlikkust krediidi- ja tururiski valdkonnas ning väärtpaberituru järelevalve osas, tõhustada pensionifondide järelevalvet ning arendada turuosalistelt kogutavat aruandlust, samuti seoses Euroopa Liidu-suunalise ja muu avaliku või välissuhtluse mahu prognoositava kasvuga.

Finantsinspektsiooni 59 töötajal on kõrgharidus.

Finantsinspektsiooni spetsialisti keskmine palk aasta lõpus oli 15 347 krooni kuus ja osakonna juhataja keskmine palk 26 727 krooni kuus.

Palgakulus sisalduvad makstud lisatasud, preemiad ning juhatuse liikmete tasud.

Finantsinspektsiooni nõukogu poolt kinnitatud "Töö tasustamise aluste" kohaselt on ühele töötajale juhatuse poolt määratava võimaliku lisatasu suuruseks kuni 20% töötaja põhipalga määrast.

Töötajatele makstud lisatasud kokku moodustasid 3,7% palgakulust.

Seoses eesmärkide täitmisega lülitumisel Euroopa Liidu finantsteenuste komiteede ja tööühmade tegevusse, aga samuti järelevalvetegevuses enamikes Finantsinspektsiooni järelevalve alla kuuluvates sektorites maksti töötajatele, välja arvatud juhatuse liikmed, ühekordset preemiat 15% ulatuses ühe kuu põhipalgast.

Palgakulus sisaldub Finantsinspektsiooni arvestusliku puhkusekohustuse suurenemine töötajate kasutamata puhkuste osas koos sotsiaalmaksuga summas 169 730 krooni.

KIRJE 3 - TAGATISED JA SOODUSTUSED

Tagatisteks ja soodustusteks on Finantsinspektsiooni "Töö tasustamise aluste" kohaselt sünnitoetus, erakorraline toetus ja töötajate tervishoiu tagamiseks ning sportimisega seotud kulutused.

Samuti kajastatakse antud kulukirjel Eesti Panga poolt Finantsinspeksiooni töötajatele välja antud laenude intressimääraga seotud erisoodustuste maksukulu ja töötajatele Finantsinspeksiooni osaluspensioni maksete kompenseerimist 1/3 ulatuses, kuid mitte rohkem kui 10% osaleja aasta brutopalgast.

Osaluspension seisneb Finantsinspeksiooni osalemises Finantsinspeksiooni töötaja investeeringutes vabatahtlikus kogumispensionis.

Osaluspension ei laiene Finantsinspeksiooni juhatuse ega nõukogu liikmetele.

KIRJE 4 - NÕUKOGU TASUD

Vastavalt Finantsinspeksiooni seadusele makstakse nõukogu liikmetele igakuiselt tasu kuupalga alammäära kahekordses suuruses.

Rahandusministrist nõukogu esimehed tagastasid Vabariigi Valitsuse seaduse § 4 lõike 3 alusel neile makstud nõukogu liikme tasu summas 21 688 krooni, mis kajastati kulude vähendamisenä.

MAJANDUSKULU

KIRJE 5 - KOOLITUS

Koolituskuluna käsitletakse osalemist sise- ja välisriiklikel koolitustel, sh koolituslähete kulu.

2003. aastal moodustas keskmine väliskoolituse kulu 13 599 krooni ja Eestisisese koolituse kulu 6 099 krooni.

Peamisteks koolitusvaldkondadeks olid Basel 2, kindlustusandjate järelevalve, väärtpaberiturü järelevalve, operatsiooniriskide juhtimine, Euroopa Liiduga seonduv, keeleõpe, võlaõigus ning meeskonna- ja intervjuerimiskoolitused.

Kokku toimus 51 koolituslähete ja 106 siseriikliku koolitust.

KIRJE 6 - TÖÖLÄHETUS

Tööläheteäna käsitletakse Finantsinspeksiooni esindamisega ja järelevalvelise koostööga seotud läheteä. 2002. aastal käsitleti tööläheteä kirje all ka koolitusläheteä.

Tööläheteä kuluna käsitletakse läheteä konverentsi osavõtutäsu, reisikulust, majutuskulust ja päevarahasid.

Välisläheteä arvu suurenemine oli ennekõike tingitud osalemisest Euroopa Liidu järelevalveasutuste komiteedes.

Tööläheteä olid eelkõige seotud:

- CESR komitee ja alamkomiteede kohtumistega;
- CEIOPS komitee kohtumistega;
- BSC komitee ja alamkomiteede kohtumistega;
- GdC kohtumistega;

- INPRS kohtumistega;
- UCITS kontaktkomitee kohtumistega;
- IAIS ja Baseli Pangajärelevalve Komitee aastakoosolekutega;
- koostöö arendamine Euroopa Liidu ja kolmandate riikide järelevalve asutustega.

Töölähetuste kuludes kajastatakse ka Eestis registreeritud järelevalvesubjektide välisriigis asuvate tütarettevõtjate järelevalve teostamisega seotud kulusid.

Kokku toimus 98 töölähetust.

KIRJE 7 - LIIKMEMAKSUD

Kirjel kajastatakse IAIS, Baseli Pangajärelevalve Komitee, IOSCO ja CESR aastamaksud.

KIRJE 8 - BÜROOKULU

Tabel 11. Bürookulude jagunemine ja suurused, 2002-2003
(tuhandetes kroonides)

Bürookulud	2003	2002
Perioodika ja raamatud	119	92
Tõlketööd	84	7
Kontoritarbed	460	269
Nõupidamine ja esindus	611	368
Kõnekulu	235	202
Transport	62	5
Postikulu	39	0
Kokku	1 610	943

Perioodika ja raamatute kulu sisaldab erialase kirjanduse, perioodika ning meediamonitooringu kulu.

Tõlketööde kulu sisaldab peamiselt erinevate normatiivdokumentide ning järelevalve teostamisega seotud dokumentide tõlkimise kulusid.

Kontoritarvete kulu sisaldab kulusid kirjutusvahenditele, paberile, kantseleikuludele, koopiamasinate ja printerite tooneritele, samuti väikevahenditele, mille maksumus ei ületa 5 000 krooni.

Nõupidamiste korraldamise ja esinduskulu sisaldab kulusid, mis on seotud kohtumistega turuosaliste, audiitorite, reitinguagentuuride ning välisekspertidega jne.

Olulisteks kuluartikliteks olid 2003. aasta mais Finantsinspektsiooni korraldatud Baseli Pangajärelevalve Komitee regionaalse koostöögrupi 16. aastakonverents ning septembris koostöös USA väärtpaberi-järelevalvega korraldatud väärtpaberijärelevalve seminar.

Kulu sisaldab ka Finantsinspektsiooni töö- ja planeerimiseminaride kulu.

Kõnekulu sisaldab telefonide, sh mobiiltelefonide kasutamise kulu.

Transpordikulu sisaldab Eesti Panga poolt osutatava transporditeenuse ja taksoteenuse kasutamise kulusid ning hüvitisi isikliku sõiduauto kasutamise eest.

Finantsinspektsioonil ei ole ühtegi ametiautot.

TEENUSTE HANKEKULU

KIRJE 9 - ÕIGUSABI JA KONSULTATSIOONID

Kirjel kajastatakse kulusid ekspertide kaasamisele, erakorralistele audititele, õigusarvamustele ja õigusabile seoses Finantsinspeksiooni järelevalvetevõimega.

Seadustest tulenevalt lasub järelevalvesubjekti suhtes tellitud erakorraliste audiitor- ja õiguslike arvamuste eest tasumise kohustus Finantsinspeksioonil.

KIRJE 10 - TRÜKISTE KULU

Trükiste kulu sisaldab Finantsinspeksiooni aastaraamatu ja Kindlustuse Aastaraamatu väljaandmise kulu.

KIRJE 11 - TEABEAGENTUURID

Teabeagentuuride kulu sisaldab teabeagentuuride BNS ja Bloomberg kasutustasu ning Finantsinspeksiooni interneti kodulehe hoidmise kulu.

KIRJE 12 - VÄRBAMISKULUD

Värbamiskulu sisaldab personaliotsingu teenuse kasutamise, töökohtade hindamise, palgaturu uuringute või konkreetse isiku testimisega seotud kulu.

Samuti sisaldab kulu personaliotsingu kuulutuste avaldamist ning osalemist palgauuringus.

KIRJE 13 - AUDIITORKONTROLL

Finantsinspeksiooni seaduse § 51 lõike 3 kohaselt auditeerib Finantsinspeksiooni aastaaruannet Eesti Panga audiitor. Audiitorkontrolli kirje sisaldab Finantsinspeksiooni 2002 ja 2003 aastaaruande auditeerimise kulu.

KIRJE 14 - EESTI PANGALT OSTETAVAD TEENUSED

Finantsinspeksioon ostab Eesti Pangalt tugiteenuseid vastavalt koostöökokkuleppele ning tasub Eesti Pangale osutatud tugiteenuste eest igakuiselt või kvartaalselt lähtudes vastava perioodi kuludest (üldjuhul iga kuu 1/12 tugiteenuste maksumusest).

Eesti Pank kattis 2002. aastal Finantsinspeksiooni teenindamisega seotud teenuste ja vara rendi kulu täies ulatuses.

Eesti Pank kattis 2003. aastal Finantsinspeksioonile osutatavate teenuste ja vara rendi kulu 50% ulatuses.

Tabel 12. Finantsinspeksiooni poolt Eesti Pangalt ostetavate teenuste kulu, 2002-2003
(tuhandetes kroonides)

Eesti Pangalt ostetavad teenused		Eesti Pangale tasutud teenuste kulu 2003	Eesti Pangale tasutud teenuste kulu 2002
Infotehnoloogia	30 000 kr kasutaja kuu/ 58 kasutajat	870	0
Raamatupidamine	74 tuh kr kuus	444	0
Kinnisvara kompleksteenused	1850,4 m ² /255 krooni m ² kuus	2 832	0
Rent	Riistvara/Tarkavara/Inventar	374	0
Kokku:		4 520	0

Infotehnoloogia teenus hõlmab Finantsinspeksiooni töökohaarvutite võrguühendusi, töötajate juurdepääsuõiguste administreerimist, avaliku internetiühenduse kaitsmist autoriseerimata juurdepääsu eest sisevõrku, serverarvutites salvestatud andmetest turvakoopiate tegemist ja säilitamist, osalemist Finantsinspeksioonis toimuvates IT-alastes arendustöodes, Finantsinspeksiooni töötajate osalemist Eesti Pangas korraldatavas IT-alases täiendkoolituses, kliendiabi teenust, IT-alaste hangete korraldamist kooskõlas Finantsinspeksiooni tööplaani ja IT eelarvega ning Eesti Panga infosüsteemis kehtivate standarditega ja riigihangete seadusega.

Raamatupidamisteenus hõlmab Finantsinspeksiooni kuluarvestust, osalist juhtimisarvestust, palgaarvestust, laenuarvestust, makseid ja arveldusi ning välisarveldusi.

Kinnisvara- ja haldusteenus sisaldab kinnisvara ning territooriumi remonti ja haldamist; tehnosüsteemide (elekter, vesi, kanalisatsioon, küte, ventilatsioon) igapäevase toimimise tagamist ja arendamist; varade arvestust ja laoteenust; bürootehnika ja sidevahendite hankimise ja hooldamise teenust; nõrk- ja tugevvooluvõrkude haldamist ja arendamist (sh side- ning audio-videoteenus); digitaalse dokumendihalduse teenust (Livelinki keskkonna juurdepääsu); töötervishoiu ja ohutuse kontrollimist; arhiivi- ja arhiivikorrastusteenust; turva- ja julgeolekuteenust; ametipangakaartide teenust.

Finantsinspeksioon maksab Eesti Pangale renti Finantsinspeksiooni kasutuses oleva põhivara, st IT riist- ja tarkvara ning inventari kohta aasta baasil, kusjuures rendi suurus võrdub Eesti Panga vastava põhivara amortisatsiooni määraga.

Alates 2004. aastast ei kata Eesti Pank Finantsinspeksiooni teenindamisega seotud teenuste ja vara rendi kulu.

KIRJE 15 - TEGEVUSTULEM

Positiivse tegevustulemi saavutamise peamiste põhjustena võib välja tuua järgmist:

- algselt planeeritud konservatiivsem värbamispoliitika;
- rohkem laekunud järelevalvetasu mahuosa lõppmakse summa;
- selgelt motiveeritud lisatasu maksmise põhimõtted;
- õigusabi ja konsultatsioonide planeeritud väiksem kasutusvajadus.

Vastavalt Finantsinspeksiooni nõukogu otsusele 26. novembrist 2003 kantakse 2003. aasta tegevustulem reservi peale tulude-kulude aruande kinnitamist nõukogu poolt (vt kirje 6 "Varad ja kohustused").

4.3 FINANTSINSPEKTSIOONI VARAD JA KOHUSTUSED SEISUGA 31. DETSEMBER 2003 JA 2002

Tabel 13. Finantsinspektsiooni varad ja kohustused seisuga 31. detsember 2003 ja 2002 (tuhandetes kroonides)

VARAD	Kirje	31.12.2003	31.12.2002
Raha ja pangakontod	1	57 200	50 200
Nõuded järelevalvesubjektidele	2	6 560	5 379
Varad kokku		63 760	55 579
KOHUSTUSED, RESERV JA TEGEVUSTULEM			
Tulevaste perioodide tulud	3	36 612	40 044
Kohustus Eesti Pangale	4	3 474	2 597
Viitvõlad	5	40	0
Puhkusekohustus	6	631	461
Kohustused kokku		40 757	43 102
Reserv	7	12 477	0
Tegevustulem	8	10 526	12 477
Reserv ja tegevustulem kokku		23 003	12 477
Kohustused, reserv ja tegevustulem kokku		63 760	55 579

KIRJE 1 - RAHA JA PANGAKONTOD

Finantsinspektsiooni arvelduskonto asub vastavalt Finantsinspektsiooni seadusele Eesti Pangas ning arvelduskonto saldo oli 31. detsember 2003 seisuga 57 200 tuhat krooni.

KIRJE 2 - NÕUDED JÄRELEVALVESUBJEKTIDELE

Finantsinspektsioonile 2003. aastal tasutud 2004. aasta järelevalvetasude ettemakse seisuga 31. detsember 2003 oli 30 052 tuhat krooni ning 2004. aasta jaanuaris laekus 2 995 tuhat krooni. Laekumata nõuded kapitaliosa teise osamakse eest summas 3 565 tuhat krooni kuuluvad tasumisele hiljemalt 30. juuni 2004.

KIRJE 3 - TULEVASTE PERIOODIDE TULUD

Finantsinspektsioon esitas järelevalvesubjektidele 2004. aasta järelevalvetasude ettemakseteatisi summas 36 612 tuhat krooni.

KIRJE 4 - KOHUSTUS EESTI PANGALE

Finantsinspektsiooni kulud kajastatakse aastaaruandes tekkepõhiselt ning nad sisaldavad Eesti Panga poolt 2003. aastal kaetud kulusid summas 3 474 tuhat krooni, mille Finantsinspektsioon kompenseerib Eesti Pangale 2004. aastal.

KIRJE 5 - VIITVÕLAD

Kajastatakse Finantsinspektsiooni kohustust audiitori ees 2003. aasta aastaaruande auditeerimise eest.

KIRJE 6 - PUHKUSEKOHUSTUS

Finantsinspektsiooni arvestuslik puhkusekohustus töötajate kasutamata puhkuste osas on 630 802 krooni.

KIRJE 7 - RESERV

Tulenevalt Finantsinspektsiooni nõukogu 28. märts 2003. aasta otsusest kanti 2002. aasta tegevustulemi täies ulatuses reservi.

Reservi liikumise aruanne on alljärgnev:

Saldo seisuga 31.12.2002	0 krooni
2002. aasta tegevustulemi kandmine reservi	12 477 krooni
Saldo seisuga 31.12.2003	12 477 krooni

Peale 2003. aasta tegevustulemi kandmist reservi (vt kirjet 15 "Tegevustulem" tulude-kulude aruandes") on reservi suuruseks 23 003 tuhat krooni. Vastavalt nõukogu 26. novembri 2003 otsusele on Finantsinspektsiooni 2004. aasta eelarve kinnitatud negatiivse tegevustulemiga summas 3 688 tuhat krooni, mis kaetakse reserveid arvelt peale 2004 aastaaruande kinnitamist.

KIRJE 8 - TEGEVUSTULEM

Tegevustulemiks 2003. aastal oli 10 526 tuhat krooni.

AUDIITORI JÄRELDUSOTSUS

Riigikogule ja Finantsinspeksiooni nõukogule ning juhatusele:

Oleme auditeerinud Finantsinspeksiooni (edaspidi "Inspeksioon") 31. detsembril 2003 lõppenud majandusaasta kohta koostatud tulude-kulude aastaaruannet. Selle aruande õigsuse eest vastutab Inspeksiooni juhatus. Meie vastutame arvamuse eest, mida avaldame tulude-kulude aastaaruande kohta meie auditi põhjal.

Meie audit on läbi viidud vastavalt Rahvusvahelistele Auditeerimise Standarditele. Nimetatud standardite kohaselt planeerime ja viime oma auditi läbi saamaks piisavat kinnitust asjaolule, et tulude-kulude aastaaruanne ei sisalda olulisi vigu ning valeandmeid. Audit hõlmab tõendusmaterjalide, millel põhinevad tulude-kulude aastaaruandes esitatud näitajad, väljavõtetist kontrolli. Audit hõlmab ka hinnangu andmist kasutatud arvestuspõhimõtetele ja juhtkonna poolt tehtud olulisematele raamatupidamislikele hinnangutele ning seisukoha võtmist tulude-kulude aastaaruande üldise esitusviisi suhtes. Usume, et meie poolt läbiviidud audit annab piisava aluse arvamuse avaldamiseks.

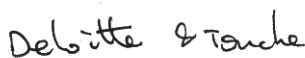
Oleme seisukohal, et tulude-kulude aastaaruanne kajastab olulises osas õigesti ja õiglaselt Inspeksiooni 31. detsembril 2003 lõppenud aruandeaasta majandustegevuse tulemust kooskõlas Finantsinspeksiooni seadusega ning Inspeksioonis rakendatud arvestuspõhimõtetega.

Veiko Hintsov
Vannutatud audiitor

Villu Vaino
Vannutatud audiitor

LISAD

LISA 1

FINANTSINSPEKTSIOONI STRUKTUUR SEISUGA 31. DETSEMBER 2003

LISA 2

JÄRELEVALVESUBJEKTIDE LOETELU SEISUGA 31. DETSEMBER 2003

Järelevalvesubjektid	Aadress	Tegevjuht
Krediitiasutused		
AS Eesti Ühispank	Tornimäe 2, 15010 Tallinn	Ain Hanschmidt
AS Eesti Krediidipank	Narva mnt 4, 15014 Tallinn	Andrus Kluge
AS Hansapank	Liivalaia 8, 15040 Tallinn	Indrek Neivelt
Nordea Bank Finland Plc Eesti filiaal	Hobujaama 4, 15068 Tallinn	Christer Rosenström
AS Preatoni Pank	Roosikrantsi 2, 10119 Tallinn	Ott Karolin
AS Sampo Pank	Narva mnt 11, 15015 Tallinn	Härmo Värk
Tallinna Äripanga AS	Vana - Viru 7, 10111 Tallinn	Valeri Haritonov
Fondivalitsejad ja fondid		
Ergo Varahalduse AS	A. Lauteri 5, 10114 Tallinn	Aadu Oja
ERGO Rahulik Pensionifond		
ERGO Tuleviku Pensionifond		
AS Hansa Investeeringufondid	Liivalaia 8, 15038 Tallinn	Mihkel Õim
Hansa Balti Kasvufond		
Hansa Intressifond		
Hansa Läänemere Aktsiafond		
Hansa Rahaturufond		
Hansa USD Rahaturufond		
Hansa Venemaa Aktsiafond ³³		
Hansa Pensionifond K1 (Konservatiivne strateegia)		
Hansa Pensionifond K2 (Tasakaalustatud strateegia)		
Hansa Pensionifond K3 (Kasvustrateegia)		
Hansa Pensionifond V1 (Tasakaalustatud strateegia) ³⁴		
Hansa Pensionifond V2 (Kasvustrateegia)		
Hansa Pensionifond V3 (Aktsiastrateegia)		
LHV Varahalduse AS	Roosikrantsi 2, 10199 Tallinn	Tõnno Vähk
LHV Aktsiapensionifond		
LHV Intressipensionifond		
LHV Täiendav Pensionifond		
Sampo Varahalduse AS	Narva mnt 11, 15015 Tallinn	Silja Saar
Sampo Kasvufond		
Sampo Rahaturufond		
Sampo USD Intressifond		
Kohustuslik Pensionifond Sampo Pension 25		
Kohustuslik Pensionifond Sampo Pension 50		
Kohustuslik Pensionifond Sampo Pension Intress		
Sampo Pensionifond		
Seesam Varahalduse AS	Roosikrantsi 11, 10119 Tallinn	Tiina Topp
Seesami Kasvu Pensionifond		
Seesami Optimaalne Pensionifond		
Seesami Võlakirjade Pensionifond		

³³ Endise nimega Hansa Venemaa Kasvufond³⁴ Endise nimega Hansa Pensionifond V2 (Tasakaalustatud strateegia)

Järelevalvesubjektid	Aadress	Tegevjuht
Trigon Funds AS	Pärnu mnt 15, 10141 Tallinn	Maarja Härsing
Kapitalikaitsefond		
Trigon Balti Aktsiafond		
Trigon Kesk- ja Ida-Euroopa Fond		
Ühispanga Varahalduse AS	Tornimäe 2, 15089 Tallinn	Märt Meerits
Ühispanga Kasvufond		
Ühispanga Rahaturufond		
Ühispanga Võlakirjafond		
Eesti Ühispanga Konservatiivne Pensionifond		
Eesti Ühispanga Progressiivne Pensionifond		
Eesti Ühispanga Pensionifond Täiendav		
Äripäeva Indeksi Fond ³⁵		
Kahjukindlustajad		
ERGO Kindlustuse AS	A. Lauteri 5, 10114 Tallinn	Olga Reznik
AS If Eesti Kindlustus	Pronksi tn 19, 10124 Tallinn	Olavi Laido
AS Inges Kindlustus	Raua 35, 10124 Tallinn	Voldemar Vaino
Nordea Kindlustuse Eesti AS ³⁶	Liivalaia 13/15, 10118 Tallinn	Mikko Sakari Saario
Salva Kindlustuse AS	Pärnu mnt 16, 10143 Tallinn	Tiit Pahapill
Seesam Rahvusvahelise Kindlustuse AS	Vambola 6, 10114 Tallinn	Margus Luih
Zürich Kindlustuse Eesti AS	Narva mnt 24, 10120 Tallinn	Aivar Vähi
Eesti Liikluskindlustuse Fond	Mustamäe tee 44, 10621 Tallinn	Mart Jesse
Elukindlustusandjad		
ERGO Elukindlustuse AS	A. Lauteri 5, 10114 Tallinn	Georg Männik
Hansapanga Kindlustuse AS ³⁷	Liivalaia 12, 15036 Tallinn	Paavo Põld
AS Sampo Elukindlustus	Narva mnt 11, 15015 Tallinn	Ulla Ilsson ³⁸
Seesam Elukindlustuse AS	Roosikrantsi 11, 10119 Tallinn	Erki Kilu
AS Ühispanga Elukindlustus	Tornimäe 2, 10145 Tallinn	Indrek Holst
Kindlustusmaaklerid		
Aadel Kindlustusmaakleri OÜ ³⁹	Kalmistu tee 7a-21, 11214 Tallinn	Rea Tänav
OÜ ABC Kindlustusmaaklerid	Toompuiestee 18, 10149 Tallinn	Harri Kahl
OÜ ADVICE S.E. Kindlustusmaakler	Mustamäe tee 6B, 10621 Tallinn	Ain Niineste
AS Aon Eesti Kindlustusmaakler	Narva mnt 9A, 10117 Tallinn	Ülo Kallas
Balti Kindlustusmaakleri OÜ	Liivalaia 12, 15039 Tallinn	Kaido Tõnisson
AS E-Kindlustus Kindlustusmaakler	Tornimäe 2, 10145 Tallinn	Risto Rossar
Heath Lambert Baltic Kindlustusmaakler AS	Roosikrantsi 2, 10119 Tallinn	Heiki Nurmeots
AS In Bro & Partners Kindlustusmaakler	Mustamäe tee 6B, 10621 Tallinn	Maie Pöder
OÜ MAI Estonia IBP Kindlustusmaakler (likvideerimisel) ⁴⁰	Mustamäe tee 6B, 10621 Tallinn	Raul Suup
Majesteedi Elukindlustusmaakleri OÜ	Sakala 7-1, 10141 Tallinn	Raul Siimut
OÜ Marks ja Partnerid Kindlustusmaaklerid	Roopa 8 - 2, 10136 Tallinn	Jaan Marks
Marsh Kindlustusmaakler AS	Tartu mnt 18, 10115 Tallinn	Valdeko Allik
Vagner Kindlustusmaakler AS	Villardi 23-2, 10136 Tallinn	Roman Ilarionov
AS Vandeni Kindlustusmaaklerid	Väike-Ameerika 19, 10129 Tallinn	Raul Källo

³⁵ Äripäeva Indeksi Fondi valitsemine on üle antud depoopangale AS Eesti Ühispank. Fondi likvideerimist alustati 9. oktoobril 2003.

³⁶ Alates 16. jaanuarist 2004 on ärinimi Nordicum Kindlustuse Eesti AS

³⁷ Alates 6. veebruarist 2004 on ärinimi AS Hansa Elukindlustus

³⁸ Alates 3. veebruarist 2004 on juhatuse esimees Terje Otstavel

³⁹ Omab tegevusluba alates 18. veebruarist 2004

⁴⁰ Asub alates 2004. aasta märtsist aadressil Laki 11, 12915 Tallinn

Järelevalvesubjektid	Aadress	Tegevjuht
Investeeringisühingud		
Cresco Väärtpaberite AS	Tartu mnt 18, 10115 Tallinn	Olev Schults
AS Kawe Kapital	Pärnu mnt 15, 10141 Tallinn	Ago Lauri
AS Lõhmus, Haavel & Viisemann AS	Roosikrantsi 2, 10119 Tallinn	Rain Tamm
AS Suprema Securities	Pärnu mnt 10, 10148 Tallinn	Peeter Saks
AS Trigon Securities	Pärnu mnt 15, 10141 Tallinn	Kristel Kivimurm-Priisalm
Piiriüleseid investeeringuteenuseid osutavad ettevõtted		
Carnegie Investment Bank AB ⁴¹	Gustav Adolfs Torg 18, SE 103 38 Stockholm	Dan Hoflund
Credit Suisse First Boston (Europe) Ltd	One Cabot Square, London E14 4QJ, UK	John J. Mack
Evli Bank Plc	Aleksanterinkatu 19A, 00100 Helsinki	Henrik Andresin
Mandatum Stockbrokers Ltd	P.O.Box 66, FIN-00131, Helsinki	Jaakko Niemelä
Nordea Securities Oy	Fabianinkatu 29B, FIN-00020, Helsinki	Petri Siponen
Sofi Pankkiiriliike Oy	Pohjoisesplanadi 21A, FIN-00120 Helsinki	Heikki Niemelä
Väärtpaberituru korraldajad		
AS Eesti Väärtpaberikeskus	Pärnu mnt 12, Tallinn 10148	Kaidi Oone
AS Tallinna Börs	Pärnu mnt 12, Tallinn 10148	Jaanus Erlemann
Emitendid		
Aksiaemitendid		
AS Baltika	Veerenni 24, 10135 Tallinn	Meelis Milder
AS Eesti Telekom	Roosikrantsi 2, 10119 Tallinn	Jaan Männik
AS Estiko	Tehase 16, 50107 Tartu	Ellen Tohvi
AS Hansapank	Liivalaia 8, 15040 Tallinn	Indrek Neivelt
AS Harju Elekter	Paldiski mnt. 31, 76606 Keila	Andres Allikmäe
AS Kalev	Põrguvälja tee 6, Lehmja, Rae vald 75301 Harjumaa	Oliver Kruuda
AS Klementi	Akadeemia tee 33, 12618 Tallinn	Toomas Leis
AS Merko Ehitus	Tule 21, 76505 Saue	Tõnu Toomik
AS Norma	Laki 14, 10621 Tallinn	Peep Siimon
AS Rakvere Lihakombinaat	Roodevälja küla, Sõmeru vald, 44305 Lääne-Virumaa	Olle Horn
Saku Õlletehase AS	75501 Saku	Cardo Rimmel
Tallinna Farmaatsiatehase AS	Tondi 33, 11316 Tallinn	Jelena Borcova
Tallinna Kaubamaja AS	Gonsiori 2, 10143 Tallinn	Raul Puusepp
AS Viisnurk	Suur-Jõe 48, 80042 Pärnu	Toivo Kuldmäe
Võlakirjaemitendid		
AS Eesti Post	Pallasti 28, 10001 Tallinn	Peeter Raudsepp
AS Hansa Capital	Liivalaia 12, 15039 Tallinn	Kristina Siimar
AS Tallinna Sadam	Sadama 25, 15051 Tallinn	Riho Rasmann
AS Sampo Pank	Narva mnt 11, 15015 Tallinn	Härmo Värk

⁴¹ Omab tegevusluba alates 18. veebruarist 2004